

Darīsim KOPĀ!

№3(4), februāris 2009

EKONOMISKAIS BRĪNUMS ĶENĢARAGĀ

KĀ KLĀJAS NAMU PĀRVALDEI, KURA
KOPŠ 2007. GADA NAV PAAUGSTINĀJUSI
APSAIMNIEKOŠANAS MAKSU? 4. lpp.

RENOVĒ MĀJU PAR EIROPAS

10.-11. lpp.

SAVIENĪBAS LĪDZEKLIEM

MINISTRU KABINETA NOTEIKUMI, KAS PALĪDZĒS IEGŪT 16 MILJONUS LATU

Svarīgākais par māju apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem

PAR PAŠU INTERESANTĀKO – BEZMAKSAS

IZLIKT BEZ PIEŠĶIRŠANAS!

BĒRNI LIKUMA PRIEKŠĀ ATBILD PAR VECĀKU NABADZĪBU

6.–7. lpp.

JĀŅA BIRKA

2 GADI

2. lpp.

TILTI. DZĪVOKĻI. VELOCELIŅI

Divos gados pilsētas mēra krēslā Jānis Birks bieži ir saskāries ar „nodevību un uzticību, cieņu un absolūtu tās trūkumu, augstprātību un muļķību”

Pagājušajā nedēļā Jānis Birks, ieskatījies kalendārā, saprata, ka ir Rīgas pašvaldības vadītājs nu jau tieši divus gadus. „Pat nepamanīju, cik ātri aizsteidzis laiks,” teica mērs, kad mēs, atraduši iegānu, uzprasījāmies pie viņa uz sarunu.

Vai bieži piedzīvota nodevība?

– Jā, tas ir fakts, ja vadu Rīgu veselus divus gadus, – piekrīt mērs bezkaislīgajam kalendāram. – Nav jau nekāds brīnums, ka esmu aizmirsis par laiku. Darba intensitāte domē ir tāda, ka nedēļa aizsteidz kā viena diena. Labi, ka paliek vismaz brīvdienas, kad var mazliet padomāt, pārprāt par nākotnes plāniem.

Runādams par jubileju mēra amatā, Jānis Birks ir atklāts. Pēdējo divu gadu laikā viņš bieži esot saskāries ar tādām galējām izpausmēm kā uzticība un nodevība, cieņa un pilnīgs tās trūkums, augstprātība un muļķība. No tā Rīgas mērs izdarījis svarīgu secinājumu, kas būtībā ir vecs kā šī pasaule: cilvēks bieži var justies vientuļš pat pūlī. Bet par politika svarīgāko prasmi Jānis Birks tagad uzskata spēju rast saprātīgu kompromisu.

Saimniecību jautājumi ar politiku

– Cenšos strādāt tā, lai mani mazbērni nekad nevarētu ar pārmetumu prasīt: „Bet ko tad tu izdarīji Rīgas labā, kad bijī tās mērs?”, – saka Jānis Birks.

Runājot par aizvadīto divu gadu rezultātiem, mērs atzīst, ka ir tomēr lietas, ko viņam nav izdevies paveikt. Piemēram, viņš būtu gribējis Rīgas saimnieciskās problēmas nošķirt no politikas. Citādi pilsētai būtisku lietišķo jautājumu risināšana bieži kavējas tikai tāpēc, ka politiskās ambīcijas neļauj deputātiem vienoties.

Varbūt šo uzdevumu – nošķirt runas no darbiem – paveiks nākamais mērs. Lai gan arī Jānis Birks ir noskaņots balotēties nākamajās Rīgas domes vēlēšanās. Runājot par savām izredzēm tikt ievēlētam pašvaldībā, viņš smaidot saka:

– Nekādi trumpji vēlēšanu gadījumam man pagaidām piedurknē nav paslēpti. Ja godīgi, nebija laika par to domāt.

„Es it kā uzkāpu uz kuģa...”

Nākas mēram ticēt uz vārda (kurš politiķis gan atzīsies, kāds viltīgs gā-

jiens sagatavots, lai pieveiktu oponentus...). Saruna aizvirzās uz saimnieciskām lietām.

– Divos gados ir daudz izdarīts, – stingri saka mērs. – 2007. gadā man bija tāda sajūta, ka esmu uzkāpis uz kuģa, kurš iestrēdzis starp ledājiem. Tagad domāju, ka ir izdevies Rīgu atbrīvot no ledus gūsta.

Birks ir apmierināts ar to, ka pašvaldībai izdevies iedvest dzīvību Mežaparkā, kas iepriekš bija „pamests pilsētas nostūris ar pusabrukšu estrādi”. Attīstīts velo- celniņu tīkls. Sākta domes aparāta reorganizācija. Pēc Jāņa Birka teiktā, tas ir smags process, bet pagaidām pilsētas tēvi soli pa solim virzās uz priekšu.

Mēra mīļi – velosipēdisti un tramvaji

Rīgas pašvaldības pašreizējais sa- saukums strādās vēl četrus mēnešus. Kādi ir plāni šim laikam? To ir daudz, saka mērs.

– Jāsāk būvēt BMX trasi Mežaparkā. Jūs taču atceraties, ar kādiem panākumiem šajā sporta veidā Pekinas olimpiskajās spēlēs startēja mūsu sportisti? Viņi mājās pārveda zelta medaļu. Tāpēc arī Rīgai jāatbalsta BMX, tas nemaksās dārgi, mums taču palīdz Olimpiskā komiteja.

Vēl viens ļoti nozīmīgs pasākums – martā Rīgas sabiedriskajā transportā pakāpeniski sāks ieviest e-talonus. Jānis Birks to dēvē par apvērsumu sabiedriskā transporta jomā. Šogad rīdzinieki jau varēs pavizināties arī ar pirmo zemas grīdas tramvaju (uzņēmums Rīgas satiksme patlaban nodarbojas ar infrastruktūras sagatavošanu šim tehnikas brīnumam).

Turpinās būvēt jaunus dzīvokļus

Jānis Birks no visas sirds atbalsta jauno Jūgendstila muzeju, kura izveidē ieguldīs ne mazums līdzekļu un laika. Paredzams, ka durvis tas vērs šā gada martā vai aprīlī. Mērs uzskata, ka muzejs ir Rīgas pienākums pret

pilsētniekiem un pilsētas viesiem, kuri interesējas par šo arhitektūras stilu un mīl pastaigāties pa Alberta un Antonijas ielu.

Visi pārējie darbi tiek turpināti saskaņā ar grafiku. Pilsēta neiesaldēs Dienvidu tilta savienojumu būvniecību un Austrumu maģistrāles projektēšanu, turpinās paplašināt ceļa pārvaldi Juglā. Atbilstoši grafikam notiek darbi jaunajā bērnu dārzā Ziepniekkalnā.

– Tas būs pēdējo 15 gadu laikā otrais no nulles uzbūvētais bērnu dārzs Rīgā, – precizē Birks.

Par celtniecību. Jauni pašvaldības dzīvokļi taps pat vissmagākajos krīzes apstākļos. Šajā jautājumā Jānis Birks paļaujas uz uzņēmumu *Rīgas pilsētubūvnieks*. Plānots, ka 2009. gadā tas nodos vismaz divas jaunas dzīvojamās mājas Lubānas ielā, bet ir cerība, ka ar to šis darbs vēl neaprobežosies.

Četri mēneši „putras izstrēšanai”

Kopā atceramies dažus sīkumus.

– Jā, līdz vasaras sezonas sākumam mums vēl jāpabeidz velosceliņš Mežaparkā – Vecmīlgrāvis, – uzskaita mērs, – kā arī jāatrisina jautājums par transporta iebraukšanu Vecrīgā. Mums jāizstrēbj šī ministru ievārtīta putra. Manuprāt, ir tīri labas izredzes tikt galā ar šo problēmu.

Uz šīs optimistiskās nots arī varētu beigt mūsu sarunu, taču tikšanās īpašais iegāns mudina atskatīties arī uz tiem darbiem, ko Jānis Birks ne-

paspēs paveikt galvaspilsētas mēra amatā atlikušajos četros mēnešos. Grūti pateikt, kāds ir aizkavēšanās iemesls – vai Birks pats nespēja pievērsties šim svarīgajam problēmām, vai arī viņam tādu iespēju ne- deva kāds „augstāk sēdošs”.

– Rīgai pēc vēlēšanām vajadzēs nopietni pievērsties korupcijas apkarošanai. Bet valdībai, lai atvieglotu dzīvi galvaspilsētai un tās iedzīvotājiem, jāpieņem īpašs likums – likums par Rīgu, kurā būtu noteikts pilsētas īpašais statuss, – saka Jānis Birks. **K**

Kā redzat, mūsu intervija ar mēru iznākusi visai ikdienišķa, bez svētku patosa, galvenokārt akcentējot saimnieciskās problēmas. Droši vien rīdziniekiem sakrājies ne mazums Jānim Birkam adresētu jautājumu un priekšlikumu. Neklusējiet! Rakstiet mums! Mūsu adrese: **Rīga, Nometņu iela 9 – 7, info@kopaa.lv**. Jūsu idejas un jautājumus nodosim mēram vai jebkuram citam politiķim vai amatpersonai, kam tie būs domāti. Atbildes meklējiet mūsu laikraksta slejās!

SKAITLIS 2700000

latu Rīgas iedzīvotāji palikuši parādā uzņēmumam *Rīgas siltums* tikai divu pēdējo mēnešu laikā. Runa ir par namu pārvalžu klientiem. Pavisam janvārī mēs sildījāmies par nedaudz vairāk nekā 24 miljoniem latu, kas nozīmē, ka šajā aukstajā mēnesī siltuma patēriņš pieauga par 10,6%. *Rīgas siltums* jau brīdinājis, ka februārī, martā un aprīlī siltumenerģijas tarifs nemainīsies – viena megavatstunda rīdziniekiem tāpat maksās 42,16 latus. **K**

LĪDZEKLIS PRET KRĪZI

letaupīt naudu palīdzēs zemnieki, kas pārdod savu produkciju Čiekurkalna tirgū

Rīdziniekiem ir iemesls atrauties no skumjām pārdomām par pakalpojumu un preču dārdzību un aizstaigāt līdz Čiekurkalnam – tur sācis darboties īsts zemnieku tirgus. Pagājušajā nedēļā zemnieki pirmo reizi atveda uz Rīgu lauku gardumus un sola turpmāk to darīt pastāvīgi.

Ideja organizēt Rīgā „zaļos tirgus” pieder vicemēram Jānim Dinevičam, kurš pirms dažām nedēļām deva izpildītajām uzdevumu sameklēt vietas šādai tirdzniecībai. Atsaukušās ir Centra un Kurzemes rajona izpildītajām. Centrā zemniekiem varot ierādīt laukumu Pērnavas un K. Barona ielu krustojumā, bet Kurzemes rajons ir gatavs atvēlēt uzreiz vairākas vietas šādiem tirdziņiem.

Bet, kamēr citas priekšpilsētas domā, Zemnieku centrs Čiekurkalna tirgū jau sācis darboties. Šobrīd ar to sadarbojas 28 zemnieku saimniecības, kuras apņēmušās ceturtdienās un sestdienās piešķirt atlaides pen-

sionāriem, invalīdiem un maznodrošinātajiem Rīgas iedzīvotājiem. Taču arī pārējās dienās vērtīgie un ekoloģiski tīrie produkti nemaksā dārgi. Zaļā tirdziņa atvēršanas dienā, piemēram, litrs piena tur bija nopērkams par 45 santīmiem.

Ar Čiekurkalna pieredzi iepazīsies astoņu reģionālo tirgu pārstāvji, tātad veiksmīgais eksperiments drīz vien varētu turpināties pārējos Rīgas rajonos.

„Zaļo tirgu ideja ir palīdzēt zemniekiem nevis kampaņveidīgi, bet gan regulāri,” uzsver vicemērs Jānis Dinevičs. „Arī rīdziniekiem ir izdevīgi pirkt produktus no zemniekiem, apējot starpniekus”. **K**

CITĀTS CENAS TURPINA KRISTIES

„Prognozes, ka nekustamā īpašuma cenu lejupslīde nebūs ilga, izrādījušās nepamatotas. Pagājušā gada pirmajā pusē sērijveida dzīvokļu cenas mēnesī samazinājās vidēji par 3–4 %, bet kopš 2008. gada oktobra kritums jau ir 4–8% mēnesī. Tirgu stabilizējošs faktors ir piedāvājuma sarūkšana pēdējos mēnešos. Taču tā var rasties situācija, ka tirgus apstājas pilnībā. Ir izskanējis viedoklis, ka būtu labāk, ja cenas nokristu bezcerīgi zemu, jo tad būtu jāseko augšupejai.”

SIA Arco Real Estate vērtēšanas daļas vadītājs Māris Laukalējs. **K**

2009. gadā Latvijas mājas var dabūt 16 miljonus latu renovācijai. Naudu mums dāsni atvēlējusi Eiropa, bet ar tās sadali te Latvijā nodarbošies Būvniecības, enerģētikas un mājokļu valsts aģentūra. Tiek solīts ikvienai mājai samaksāt līdz 50% no kopējām siltināšanas izmaksām, taču šādu godu izpelnīsies tikai dzīvokļu īpašnieku biedrības, kas būs uzvarējušas visai sarežģītā konkursā.

Eiropas nauda daudzdzīvokļu māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumiem bija pieejama kopš 2007. gada, bet Ministru kabineta noteikumi, kas regulē tās piešķiršanas kārtību, ir pieņemti tikai tagad. Atlases konkurss mājām, kuras vēlies saņemt līdz 100 000 latu renovācijai, sāksies pēc dažām nedēļām, un šī atlase būs ļoti stingra.

Ministru kabineta noteikumos teikts, ka piedalīties konkursā un pretendēt uz finansējumu var tikai tās mājas, kurās izveidotas dzīvokļu īpašnieku biedrības, kas mājokļus

CAUR ĒRKŠĶIEM UZ 16 MILJONIEM

pārņēmušas no pašvaldības bilances. Bez tam iedzīvotājiem jāsaņem liela dokumentu pakete, kurā ietilpst ēkas pilnīga energoaudita rezultāti, renovācijas tehniskais projekts, bankas izziņa par mājas uzkrājumiem vai iespējām saņemt kredītu utt.

– Prasības ir ļoti stingras, – uzskata Latvijas Namu pārvaldītāju un apsaimniekotāju asociācijas valdes priekšsēdētājs Girts Beikmanis. – Iedzīvotājiem būs grūti pašiem sagatavot vajadzīgos dokumentus. Turklāt neesmu drošs, ka viņi vēlēties pasūtīt energoaudit un dārgu projektu, nebūdami pilnīgi pārliecināti par uzvaru konkursā.

Šim viedoklim piekrist arī Rīgas Apsaimniekotāju asociācijā. Tās valdes priekšsēdētājs Igors Trubko paziņoja, ka asociācija jau gatavojas palīdzēt galvaspilsētas iedzīvotājiem sagatavot konkursa pieteikumu.

– Dzīvokļu īpašniekiem tikai jāsarīko pilnsapulce un jāatnes mums protokols, ko parakstījuši lielākā daļa nama dzīvokļu īpašnieku, kas nobalsojuši par renovāciju. Pārējais jāizdara namu pārvaldei.

Rīgas vicemērs Jānis Dinevičs sola ES naudas pretendentiem Rīgas domes atbalstu. Piemēram, pašvaldība ir apņēmusies paātrināti izskatīt pieteikumus par šādu māju noņemšanu no domes bilances (kas ir obligāts priekšnosacījums, lai saņemtu līdzfinansējumu).

Bet vispār jūs jau tagad varat paši parēķināt, cik lielas ir jūsu mājas izredzes uzvarēt konkursā par daļu no 16 miljoniem. 10. un 11. lappusē saīsinātā veidā publicējam Ministru kabineta noteikumus, kuros aprakstītas prasības finansējuma pretendentiem. Lasiet. Rēķiniet. Domājiet. **K**

Rīgas apsaimniekotāju asociācija sadarbībā ar Rīgas domi organizē

SEMINĀRU

SILTUMENERĢIJAS TAUPĪŠANA

- Dzīvojamo māju enerģijas patēriņš, galvenie pasākumi to samazināšanai, termogrāfija un defektu diagnostika.
- Dzīvojamās ēkas kompleksa siltināšana no ārpuses.
- Esošo logu siltumtehnikas raksturojumi un energoefektīvi risinājumi to uzlabošanai.
- Aizdevumu saņemšanas iespējas ēku renovācijas projektu realizācijā un Hipotēku bankas pieredze.

Seminārs sākas pulksten 19:00

24. februāris	Rīgas Kongresu nams (mazā zālē, 2.stāvā)	Kr.Valdemāra iela 5
10. marts	Latgales priekšpilsētas izpildīdīcija (zāle, 1.stāvā)	Daugavpils iela 31
24. marts	Kultūras un atpūtas centrs "Imanta" (lielā zālē)	Anņiņmuižas bulv. 29

REHAU

Hipotēku banka
AR DOMU PAR RĪTDIENU

GENINSERVISS

Rīgas apsaimniekotāju asociācijas
portāls

www.RigAA.lv
Viss par māju apsaimniekošanu!

Gaidam Jūsu jautājumus uz e-pastu info@rigaa.lv

ĶENGARAGA NAMI IESALDĒ TARIFU

Namu pārvalde *Ķengaraga nami* pēc Rīgas mērauklas nav liela, tā apkalpo tikai 112 mājas, kas līdzinās 9800 dzīvokļiem, kuros mājā aptuveni 20 tūkstoši cilvēku. Daudz vai maz? Grūti teikt. Vjačeslavs Troškova saka, ka jūtas kā veselais pilsētas saimnieks, jo pēc iedzīvotāju skaita *Ķengaraga nami* ir samērojami ar Salaspili.

Zilēšana ar tarifu

Kā jebkurai pilsētai pilsētā, namu pārvaldei *Ķengaraga nami* ir savas ikdienas rūpes un darbi. Vispirmām kārtām jādodomā par saimniecību. Iepriekšējā sezonā nopirka traktoru, 2009. gadā tiek mērķēts uz jaunu pašizgāzēju. Tas viss, lai uzvarētu konkursā par tiesībām uzskatīt *Latgales priekšpilsētas* municipālās teritorijas. Un, protams, lai uzturētu tīrību un kārtību rajonā.

Stāsts par pašizgāzēju vistiesīgākajā veidā krustojas ar savtīgu interesi, kas aizveda mani uz *Ķengaraga namiem*. Ja precīzāk, vēlos uzzināt, kā namu pārvalde spēj darboties, nepaaugstinot maksu par saviem pakalpojumiem? Un piedevām vēl, kā tā spēj atvēzēties tik lielam pirkumam kā pašizgāzējs? Pagaidām man ir divas versijas: vai nu namu pārvaldei *Ķengaraga nami* ir labs sponsors, vai arī citām namu pārvaldēm, kas maksu par apsaimniekošanu paaugstinājušas

līdz 40–60–80 santīmiem, nav kaut kas kārtībā ar matemātiku.

Ķengaraga nami 2009. gadā nevis vienkārši nepaaugstināja maksu, bet atstāja to 2007. gada jūlija līmenī. Lielākā daļa iedzīvotāju turpina namu pārvaldes kasē maksāt 25 santīmus par kvadrātmtru. Varbūt uzņēmums jau sen strādā ar zaudējumiem? Vjačeslavs Troškova apgalvo, ka ne. Lielākajai daļai *Ķengaraga* piecstāvu māju ir augoši uzkrājumu fondi, tiesa gan, šogad sakarā ar minimālās algas paaugstināšanu sētniekiem un dažādu tarifu celšanos uzkrājumu pieauguma tempi kļuvuši jūtami lēnāki. Namu pārvaldei parādā ir tikai tie daudzstāvu nami, kas nav paspējuši samaksāt par pērn un aizpērn veiktajiem remonta darbiem, un augstceltnes, kurās ir sarežģītākas iekārtas, kuru apkalpošana prasa papildu izdevumus. Tad varbūt *Ķengaraga nami* nav paaugstinājuši maksu tāpēc, ka baidās no iedzīvotāju dumpja? Arī ne. Kā nekā rīdnieki, kas saņēmuši rēķinus no citām namu pārvaldēm, jau ir padevīgi norijusi šo rūgto malku.

Vjačeslavs Troškova pats piedāvā trešo versiju:

– Mēs 2009. gadā nepaaugstinājām maksu, jo tāda ir mūsu principiālā nostāja. Apsaimniekošanas tarifu mainīsim, tikai vienojoties ar katras konkrētās mājas iemītniekiem. Piemēram, gadījumā, ja dzīvokļu īpašnieki vēlēties mājā

Kā namu pārvaldei izdodas izdzīvot, nepaaugstinot maksu par apsaimniekošanu?

Rīgā noticis brīnums: vairākums namu pārvalžu paaugstinājušas maksu par apsaimniekošanu, bet *Ķengaraga nami* ne. Iedzīvotāji turpina uzņēmumam maksāt 25 santīmus par kvadrātmtru. Lai noskaidrotu tarifa savaldīšanas recepti, devāmies pie galvenā burvja – namu pārvaldes valdes priekšsēdētāja Vjačeslava Troškova.

veikt remontu un paši būs gatavi maksāt vairāk, lai ātrāk izveidotu uzkrājumu fondu. Tiesa, tādu māju pagaidām nav daudz.

Remonta izmaksas kritušas par 30–40%

Rudenī uzņēmums *Ķengaraga nami* īstenoja plašu informatīvu kampaņu. Vadoties pēc dzīvojamā fonda ekspluatācijas rezultātiem, lielai daļai daudzstāvu māju sagatavoja iespējamo darbu tāmi un piedāvāja to iemītniekiem apspriešanai. 80% māju atteicās no remonta. Pārējo iemītnieki padomāja un piekrita, izejšot savas korekcijas.

–Šo māju iemītnieki ir pieņēmuši ļoti pareizu un izdevīgu lēmumu, – uzskata Vjačeslavs Troškova. – Rudenī mēs viņiem piedāvājām pēc 2008. gada vasaras cenām sastādītas remonta tāmes, bet, kad namu pārvalde šogad sāka pakalpojumu iepirkuma procedūru, izrādījās, ka daudzu remonta darbu izmaksas kritušas par 30–40%. Tagad iedzīvotājiem par remontu vajadzēs maksāt mazāk.

Tā ir paveicies, piemēram, namam Aglonas ielā, kur iedzīvotāji plāno nomainīt jumtu. Šai nolūkam viņi piekrita vienu gadu namu pārvaldei maksāt 50 santīmu par dzīvokļa viena kvadrātmetra apsaimniekošanu, taču, kad tika sarīkots konkurss, izrādījās, ka jumti kļuvuši lētāki, un tagad, lai segtu remonta izmaksas, iedzīvotāji var vai nu pārskatīt noteikto apsaimniekošanas tarifu, vai arī atstāt tādu, kāds tas ir šobrīd, veidojot uzkrājumus turpmākajiem remonta darbiem.

Zīmīgi, ka arī tajās mājās, kur 2008. gadā tika paaugstināta apsaimniekošanas maksa un veikti plaši remonta darbi, tagad apsaimniekošanas tarifs nav cēlies, bet dažos gadījumos pat ir samazināts. Piemēram, Salaspils ielas 12. nama 4. korpusa iemītnieki 40 santīmu vietā tagad atkal maksā 25 santīmus par kvadrātmtru. Viss godīgi.

Vislabprātāk remontam piekrito *Ķengaraga* namu iemītnieki, kur izveidotas namu komitejas vai iniciatīvas grupas. Arī pārvaldniekam tad ir vieglāk strādāt – viņš vienmēr zina, ar kuru no iemītniekiem vest sarunas, kurš ir pilnvarots pieņemt lēmumus. Diemžēl no *Ķengaraga nami* 112 mājām namu komitejas pēdējo astoņu gadu laikā izveidotas tikai 15 daudzstāvu namos, pārējiem iedzīvotājiem, šķiet, ir vienalga, kas notiek ar viņu mājokļiem.

Mūsu smagā parādu nasta!

– Mēs lielākajai daļai māju tarifu nepaaugstinājām arī tāpēc, ka jūtam – iedzīvotāju maksātspēja krītas, – atzīst Vjačeslavs Troškova. – Mūsu inkasācija sarukusi par ceturto daļu. Klientu parādi namu pārvaldei kopš pagājušā gada pieauguši par 200 tūkstošiem latu.

Stāvoklis ir tiešām ārkārtīgi nopietns. Citas Rīgas namu pārvaldes, saskārušās ar tamlīdzīgām grūtībām, vērsās bankās ar lūgumu piešķirt aizdevumu, lai laikus samaksātu par siltumu. Pagaidām gan aizdevumu nevienam nav izdevies dabūt, un varbūt tā arī labāk, jo banku palīdzība maksā dārgi. Tāpēc Vjačeslavs Troškova vēlējas ar avīzes starpniecību uzrunāt savas namu pārvaldes klientus.

– Mēs ceram, ka *Ķengaraga* iedzīvotāji būs disciplinēti un centīsies laikus samaksāt dzīvokļa rēķinus, – viņš sacīja. – Pagaidām viņu parādi aug, mums šobrīd ir grūti norēķināties ar siltuma piegādātājiem. Pilnīgā strupceļā vēl neesam, bet situācija ir ļoti sarežģīta. Tā kā namu pārvalde nav paaugstinājusi maksu par apsaimniekošanu, mēs ceram uz iedzīvotāju atbalstu.

Izmanīgs risinājums

Laikus samaksājot rēķinus un neiekrājot parādus, rīdnieki var atbalstīt savu namu pārvaldi, un tad tā sekmīgi turpinās realizēt dažādus projektus. Vjačeslavs Troškova

plānos tādu ir daudz. Lieliski uz priekšu virzās, piemēram, kāpņu telpu remonta projekts. Pateicoties namu pārvaldes izmanīgi rastajam risinājumam, *Ķengaragā* veikts kosmētiskais remonts aptuveni simt kāpņu telpās.

– Darbu uzņēmēju pakalpojumi maksā dārgi, tāpēc katru gadu sastādām kāpņu telpu remonta plānu, ko veicam ar namu pārvaldes spēkiem. Mums ir vairāki krāsotāji, ar viņu palīdzību mēs uz pašam aptuveni desmit kāpņu telpu gadā (paturiet prātā, ka krāsotāji pamatā ir nodarbināti citos sīkos remonta darbos). Bet pavisam mūsu mājās ir ap 500 kāpņu telpu. Cilvēki, kas finansiāli labvēlīgajos gados saveda savus dzīvokļus kārtībā, vēlas redzēt arī tīras kāpņu telpas, bet mūsu spēku visām mājām nepietiek. Pirms pāris gadiem izgudrojām, kā šai situācijā izgrozīties.

Namu pārvalde piedāvā iedzīvotājiem pašiem sameklēt krāsotājus, bet no savas puses sagatavo kāpņu telpu remontam, saved kārtībā logu rāmjus, uzliek jaunas pastkastītes, piešķir mājai nepieciešamos būvmateriālus. Tas viss maksā 200–300 latu vienai kāpņu telpai, bet krāsotāji par savu darbu prasa 500–600 latu. Ja maksu sadala pa dzīvokļiem, iznāk 20–30 latu no ģimenes. Toties nevajag gaidīt plānoto remontu, jau pēc mēneša kāpņu telpa spīd un laistās. Ja nama iemītnieki darbaspēka jautājumu atrisina paši, remonts izmaksā vēl lētāk.

Aptuveni pēc tāda paša principa namu pārvalde sākusi uzstādīt metāla ārdurvis (iedzīvotāji paši to lūdza, jo kriminogēnā situācija valstī, paši zināt, kāda). Ja iedzīvotāji paši atrod firmu un ieliek durvis, viņi var vienoties ar namu pārvaldi par maksājuma pagarināšanu uz sešiem mēnešiem. Beigu beigās šāda drošība katram dzīvoklim izmaksās tikai divus trīs papildu latus mēnesī. Sīkāk par visu var uzzināt namu pārvaldē. Nāciet droši! **K**

SKANDĀLS BALTAJĀ IELĀ

Mājas valde nesaprotas ar iedzīvotājiem. Kurš kuru?

Nav nekā grūtāka, kā kaimiņam vienoties ar kaimiņu. To no jauna apliecinājuši notikumi Baltās ielas 22. nama 1. korpusā. Pirms pusotra gada tur tika nodibināta dzīvokļu īpašnieku biedrība. Sākumā viss ritēja gludi, bet tad kaimiņiem radās aizdomas, ka biedrības valde nerīkojas godīgi. Konflikta atskaņas nonāca līdz paša Rīgas mēra Jāņa Birka ausim, kurš aicināja dzīvokļu īpašniekus vēlreiz sapulcēties kopā un nosūtīja pie viņiem veselu miera uzturētāju brigādi. Taču samierināt karojošās puses neizdevās. „Neko citu kā vienīgi raizes biedrība mums nav devusi,” vēlāk jūsu avīzes korespondentei teiks nama iedzīvotāji.

Namu pārvaldes *Nordeķi* filiāle bija ļauzu pilna. Tie, kas bija atnākuši pēdējie, spiedās gar sienām, drošākie devās uz blakus kabinetiem pēc krēsliem. Visiem bija skaidrs, ka saruna būs gara. Sapulcē bija paredzēts apspriest Baltās ielas 22. nama 1. korpusa dzīvokļu īpašnieku biedrības darbību, kas lielākajai daļai iedzīvotāju bija kā kauls rīklē.

Biedrību Baltās ielas mājā nodibināja ātri. Pirmajā dzīvokļu īpašnieku kopsapulcē klāt bija visur esošie aģentūras *Rīgas mājoklis* pārstāvji, kuri palīdzēja pareizi noformēt dokumentus.

– Nē, dokumenti ir noformēti ar pārkapumiem, – uzreiz iebilst nama iemītnieki. – Sapulces protokoli ir jāparaksta uzreiz turpat uz vietas, bet mums tos iedeva tikai nākamajā dienā.

Tāpat bija ar dzīvokļu īpašnieku parakstiem. Spriežot pēc aptaujas lapām, par iestāšanos biedrībā ir balsojusi vairāk nekā puse īpašnieku, bet pēc tam daudzi teiks, ka vispār nav sapratuši, par ko parakstās. „Es tai brīdī virtuvē cepu pankūkas. Atnāca Tamāra, parādīja papirus, un es bez liekas domāšanas parakstīju...”

Tamāra K. ir jaunās biedrības valdes priekšsēdētāja, kas dažu nedēļu laikā ir kļuvusi gandrīz vai par visas mājas galveno ienaidnieci. Viņas lielākā vaina ir iniciatīvas pārbagātība. Tā bija Tamāra, kas savāca biedrības dibināšanai nepieciešamos parakstus, tā bija viņa, kas nesa dokumentus reģistrācijai, viņa arī jaunās biedrības vārdā sāka vairākus svarīgus darbus.

– Mēs sarīkojām mūsu mājā energoauditu, – neapmierināto balsu dunu zālē centās pārkliegt biedrības valdes locekļi, – dabūjām tam naudu no Rīgas domes, noskaidrojām siltuma aizplūšanas iemeslus.

Kaimiņi neklausās. Viņi burkšķ:

– Kārtējā zādzība! It kā bez viņiem mēs nezinātu, kur paliek siltums. Būtu labāk ielikuši logus otrajā kāpnu telpā.

Un tā – par visiem jautājumiem. Īpaši karstas diskusijas izraisa mājas pārņemšana iedzīvotāju pārvaldīšanā. Rudenī biedrība nolēma pildīt privatizācijas likuma prasību un noņemt daudzstāvu namu no

Lielākajai daļai iemītnieku ideja par mājas pārņemšanu pašu pārvaldīšanā nepatīk. Viņi tajā saskatīja mēģinājumu aizdabūt daudzstāvu namu prom no pašvaldības namu pārvaldes, pie kuras iedzīvotāji, neraugoties uz milzumiem daudzajām pretenzijām, tomēr ir pieraduši.

Rīgas domes bilances. Būtībā tas iedzīvotājiem dotu vairākas priekšrocības: viņi paši varētu izvēlēties firmu, kam uzticēt mājas apsaimniekošanu, vest ar apsaimniekotāju pilnvērtīgu dialogu, apspriest gan pakalpojumu cenas, gan mājai nepieciešamos remonta un siltināšanas darbus.

– Grib ņemt bankā kredītu tai nolādētajai renovācijai, – man čukst miesās pilnīga solīda dāma, kas acīm redzami ir noskaņota pret jaunievedumiem. – Kā mēs to atdosim? Namu pārvalde jau tā uzlikusi jaunu apsaimniekošanas cenu – 41 santīmu par kvadrātmetru.

Lielākajai daļai iemītnieku ideja par mājas pārņemšanu pašu pārvaldīšanā nepatīk. Viņi tajā saskatīja mēģinājumu aizdabūt daudzstāvu namu prom no pašvaldības namu pārvaldes, pie kuras iedzīvotāji, neraugoties uz milzumiem daudzajām pretenzijām, tomēr ir pieraduši.

– Redzat? – valdes pretinieki vicina pašu sagatavotās aptaujas lapas. – Arī mēs esam savākuši parakstus. 59 procenti mājas iedzīvotāju ir pret jebkādam biedrībām un vēl jo vairāk pret nama pārņemšanu!

Tas, ka vieni un tie paši cilvēki vispirms parakstījās par sabiedriskās organizācijas dibināšanu, bet pēc tam balsoja pret, nevienu vairs neuztrauc. Tāpat jau ir pietiekami liels jucekļis!

– Mēs – par namu pārvaldi! – skandē večiņas, kuras vēl pirms nedēļas nelabiem vārdiem apsaukāja apsaimniekojošo organizāciju. – Nekāda biedrība mums nesamazinās siltuma un gāzes cenas, tāpat tā nav vajadzīga.

Vīrieši vairāk spiež uz juridiskām kļūmēm. Kāpēc, dibinot biedrību, pieļautas neprecizitātes papīru lietās? Uz to viņi norādījuši arī vēstulē pilsētas mēram. Jānis Birks sūdzību izlasīja un deva rīkojumu līdz apstākļu noskaidrošanai apturēt mājas nodošanas procesu.

Droši vien savstarpēji apvainojumi skanētu līdz rītam, ja biedrības valdes priekšsēdētāja Tamāra K. neizšķirtos par radikālu soli:

– Mīļie kaimiņi, jūs paši balsojāt par biedrības dibināšanu. Nu tā ir izveidota, bet karot ar visu māju mēs nevēlamies un to nedarīsim. Apsoļām atteikties no mājas noņemšanas no domes bilances un pārtraucam darbību līdz laikam, kad jūs saprātsit, ka bez biedrības nav iespējams iztikt.

Pārējos jautājumus sapulcē izlēma ātri. Cita starpā apstiprināja *Kurzemes namu apsaimniekotāja* piedāvāto jauno pakalpojumu cenu – 41 santīmu par kvadrātmetru, lai gan tieši šo pozīciju biedrības valde vēlējās apstrīdēt: Tamāra K. un viņas domubiedri uzskatīja, ka sarunās ar namu pārvaldi izdosies tarifu pazemināt, kas būtu izdevīgi visiem iedzīvotājiem. Bet neizdevās...

Rīgas iedzīvotāji nav pietiekami informēti par mājas pārvaldīšanas niansēm, tāpēc tā vietā, lai aizstāvētu savas intereses, turpina pasīvi pakļauties pašvaldības namu pārvaldēm. Mēs jau pēc būtības neesam spējīgi apvienoties: katrs dzīvojam savā dzīvoklītī, un nav mūsu bēda, kas notiek ar māju. Taču pienāks brīdis, kad rīdzinieki saprātsit, ka savus mājokļus saglabāt un labiekārtot viņi var tikai kopā ar kaimiņiem. Ieguvējs būs tas, kas to saprātsit pirmais.

Te jāpiemin vēl viena lieta. Šobrīd daudzi aktīvi cilvēki paliek bez darba. Zaudējuši darbu, viņi meklē citu iespēju sevi realizēt un, lūk, jau pretendē uz mājas vecākā jeb dzīvokļu īpašnieku biedrības valdes priekšsēdētāja amatu. Daži šo darbību vērtē tikai un vienīgi kā iespēju nopelnīt, un no tā patiesi ir jābaidās. Sabiedriskajai darbībai ir jābūt nesavtīgai. Ļoti žēl, ka būt nesavtīgi cilvēki spēj vēl mazāk nekā apvienoties... **K**

KO DARĪT?

Atlaist biedrību, kas mājas iemītniekiem nav pa prātam, var... tikai pati biedrība. To mums pastāstīja aģentūras *Rīgas mājoklis* kopīpašuma pārvaldīšanas organizēšanas nodaļas vadītāja Inta Deglava.

– Lai izveidotu vienkāršu sabiedrisko organizāciju, pietiek, ka tajā iestājas pieci nama iedzīvotāji, – viņa sacīja. – Bet tādai biedrībai nebūs tiesību rīkoties ar jūsu kopējo īpašumu. Pārņemt mājas pārvaldīšanas tiesības var tikai dzīvokļu īpašnieku biedrība, kurā ir vismaz 51 procents īpašnieku. Ja tāda biedrība nodibināta, bet valde rīkojas pretēji iedzīvotāju vairākuma gribai, var apturēt tās darbību. Šai nolūkā cilvēkiem, kas iestājušies biedrībā, jāuzraksta iesniegums Biedrību un nodibinājumu reģistram. Viņiem ir jādara zināms ierēdņiem, ka izstājas no attiecīgās organizācijas.

Ja tā darīs lielākā daļa iedzīvotāju, biedrība zaudēs tiesības pārņemt māju vai pieņemt citus visiem iemītniekiem svarīgus lēmumus. Bet organizācija kā tāda turpinās pastāvēt, kamēr tajā būs vismaz divi biedri vai kamēr valde nebūs pieņēmusi lēmumu biedrību likvidēt.

IZLIKŠANA NO DZĪVOKĻA. OTRĀ DAĻĀ?

Teju teju Latvijā var atkārtoties deviņdesmito gadu beigu posma apkaunojošā katastrofa. Atceraties? Toreiz no dzīvokļiem tika izlikti desmiti tūkstoši ģimeņu. To vaina bija norādīta komunālo pakalpojumu rēķinos rindiņā „Pavisam kopā”. Citiem vārdiem, šie cilvēki bija palikuši parādā par dzīvokli (bieži vien ne pēc savas gribas un ne ļaunprātības, bet drausmīgas nabadzības dēļ). Tā vietā, lai saņemtu valsts atbalstu, viņi saņēma pavēsti par izlikšanu no dzīvokļa. Ekonomiskā situācija Latvijā pašreiz atgādina toreizējo. Vieni no pirmajiem krīzes sociālās sekas sāka izjust Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centra darbinieki.

Tūkstošiem maznodrošināto ģimeņu atkal var nokļūt uz ielas

Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centrs gadā saņem simtiem un tūkstošiem iesniegumu. Tie ir kā vienas lielas grāmatas lapas, kas stāsta par ļaunu nelaimēm un bailēm. Krīzes nomāktie cilvēki strīdas un šķiras, sit cits citu un pašu bērnus. Tiem, kas nenonāk tādā morālā pagrimumā, arī neklājas viegli: šobrīd daudzi saņem no namu pārvaldēm draudīgas brīdinājuma vēstules par izlikšanu no dzīvokļa. Daži gadījumi ir vienkārši kļiedzoši.

„Bagātnieki” no grausta

Pirms dažām nedēļām uz redakciju atnāca kāda Zemgales priekšpilsētas iedzīvotāja, sešu bērnu māte. Antonam, jaunākajam, ir tikai pusotra gadiņa, vecākajai meitai Natašai – vienpadsmit. Ja ne šodien, tad rīt šī ģimene var izrādīties izlikta uz ielas.

– Mēs pēdējiem spēkiem maksājām par komunālajiem pakalpojumiem, atdodot namu pārvaldei pat bērnu pabalstus, – pastāstīja ģimenes māte Anna. – Bet dzīvoklis mums liels, četras istabas. Spēki izsīka, sāka krāties parāds.

Klausoties jaunās sievietes stāstījumu, mati ceļas stāvus gaisā. Es skaidri zinu, ka daudz bērnu ģimenēm pašvaldība sniedz sociālo palīdzību, samaksājot lielāko daļu no dzīvokļa rēķina. Kāpēc Anna nesaņem šādu atbalstu? Izrādās, lielā ģimene ir „nogrēkojusies” likuma priekšā.

– Nesen nomira mana vīra Roberta māte un atstāja mantojumā mazu dzīvokli Āgenskalna priekšu rajonā. Dzīvoklis atrodas pirms kara celtā koka mājā bez ērtībām, bet mēs nopriecājamies: pēc dažiem gadiem vecākā meita jau būs liela un varēs pārcelties, lai sāktu patstāvīgu dzīvi. Ar vīru nospriedām, ka tikmēr dzīvokli Āgenskalnā varam izīrēt.

Nospriest jau Anna ar Robertu nosprieda, tikai neiedomājās, ka tādā veidā pārkāpj Rīgas domes bargos noteikumus. Saskaņā ar tiem ģimene, kas iegādājusies otru dzīvokli, tiek uzskatīta par turīgu, un nevienam nav nekādas daļas par to, ka tas ir visai bēdīga izskata mājoklis, ko mūsdienās pat izīrēt nav iespējams.

– Vairākus mēnešus sociālie dienesti turpināja mums maksāt pabalstu, bet pagājušajā rudenī strikti atteica. „Pietiek! Tagad jums ir otrs dzīvoklis, varat to pārdot un kādu lai-

ku iztikt ar saņemto naudu,” sociālā darbinieka teikto atkāto Anna.

Izeja – aizbraukt no Latvijas?

Pārbiedētie vecāki publicēja sludinājumu, ka pārdod otru dzīvokli, taču velti gaidīja pircējus – sākās krīze. Veco dzīvokli neviens pat skatīties negribēja, degunu raustīja arī potenciālie īrnieki. Tuvojās ziema, bet ģimene ar sešiem bērniem palika ar garu degunu.

Sākumā likās, ka palīdzēt Annai nebūs sarežģīti. Rīgas dome taču pozicionē sevi kā iedzīvotāju atbalstītāju, gatavu iedzīlīnāties viņu nelaimēs. Ar daudz bērnu ģimenes dokumentiem rokās sākām ceļojumu pa pilsētas vadības kabinetiem. Un... visur saņēmām atteikumu lietu izskatīt individuālā kārtā. „Lai vecāki iet strādāt!” neoficiālā sarunā sacīja kāds deputāts. „Bērnus sataisīt zina, bet pēc tam skrien uz pašvaldību, lai tā šos barotu”.

Tādas attieksmes apmulsināti, steidzām uz Labklājības departamentu. Tur Annas iesniegumu, ko papildināja mani zvani un asaraini stāstījumi par jaunās ģimenes prob-

lēmām, laipni pieņēma un apsolīja izskatīt individuāli. Taču pēc divām nedēļām mūsu lasītāja atkal saņēma sociālās palīdzības atteikumu.

– Ko darīsiet? – jautāju sagumušajai mātei, kura šajās dienās ne par ko citu nespēj domāt kā vienīgi par 500 latu lielo dzīvokļa parādu.

– Nezinu. Varbūt brauksim prom no Latvijas. Šeit mēs nevienam nesam vajadzīgi.

Tādu pašu jautājumu – ko darīt ģimenei? – uzdevu Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centra problēmu izpētes nodaļas vadītājai Ludmilai Gulbei. Un pārlicinājos, ka pat centrā strādājošie altruisti, kas divpadsmit gados izglābuši no nelaimes ne mazums bērnu un viņu vecāku, ir bezspēcīgi aklās birokrātiskās mašīnas priekšā.

– Rīgā Annai un Robertam palikusi tikai viena iespēja – pārdot vienu no dzīvokļiem un pašiem mitināties mazākā platībā, – saka Ludmila Gulbe.

Kad kārtējo reizi nošausminos – sak, kā tā var? – atbildē skan skumja atklāsme:

– Jūs vēl neesat redzējuši, cik briesmīgos apstākļos dzīvo daudzas citas daudz bērnu ģimenes.

Lietuva un Igaunija izvairījās no nelaimes

Tas ir iegansts sarunai. Lai gan domē nikni tika spriests par pašu Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centra eksistenci, tā direktors Jānis Gulbis piekrita tikties ar jūsu korespondenti. Acīmredzot arī viņam daudz kas sasāpējis...

– Līdzīgi grūti laiki Latvijas iedzīvotājiem sākās 1995. gadā, – atceras Jānis Gulbis, pats pieredzējis politiķis, bijušais Saeimas un pašvaldības deputāts. – Līdz tam valstī tika realizēta saudzējoša sociālā atbalsta politika. 50 procenti naudas pabalstiem tika piešķirti no valsts budžeta, 50 procenti – no pašvaldības kases. Bet 1995. gadā varasvīri nolēma, ka valstij vajadzīgs bezdeficīta budžets. Tā vārdā tika samazināti daudzi valsts izdevumi, un vairāk par visiem cieta paši trūcīgākie iedzīvotāji, kuriem gluži vienkārši atņēma valsts sociālo palīdzību. Nabadzīgā pašvaldība nevarēja maksāt tik daudz, cik būtu vajadzīgs. Tarifi auga. Sākās komunālo maksājumu parādnieku izlikšanas no dzīvokļiem pirmais vilnis. Augstāko punktu tas sasnī-

dza 2000. gadā, kad tiesā tika iesniegti 12 tūkstoši tādu prasību.

Jānis Gulbis stāsta, ka mūsu kaimiņiem Lietuvā un Igaunijā izdevās izvairīties no tādas nelaimes. Kā? Pateicoties pārdomātiem likumiem. Tur valsts izpildīja savu pienākumu pret tautu un izdarīja grozījumus konstitūcijā. Šajos grozījumos teikts, ka tiesības uz mājokli ir vienas no cilvēka pamattiesībām, kuras nevar atņemt. Tāpēc Lietuvas un Igaunijas tiesas nepieņem izskatīšanai lietas par izlikšanu no dzīvokļa. Namu pārvaldēm pie mūsu kaimiņiem ir tiesības no nemaksātājiem piedzīt tikai naudas parādu.

– Es cīnījos par to, lai Latvijā pieņemtu līdzīgu likumu, bet cietu neveiksmi, – atceras Jānis Gulbis. – Sešas reizes Saeima noraidīja mūsu piedāvāto labojumu! Es tik ilgi nevienu neliku mierā, ka beidzot mani izmeta no Bērnu tiesību aizsardzības komisijas. Bet es joprojām uzskatu: ja Saeima būtu aizsargājusi Latvijas iedzīvotājus, tas mainītu pašu valsts politiku. Deputātiem nāktos nopietni padomāt, pirms pieņemt kārtējo cilvēkiem nelabvēlīgo likumu, jo daļa atbildības gultos uz valsti un dārgi izmaksātu tās budžetam.

Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centra direktoram joprojām ir labi sakari ar Lietuvas un Igaunijas politiķiem. Nesen Viļņā Jāni Gulbi vēlējās uzklaut pat veseli seši Lietuvas Seima deputāti. Saruna ilga četras stundas.

– Latvijā jau mani neviens neuzklausa, ka tik Gulbis būtu tālāk un netraucētu ar savām idejām! – bilst Jānis. – Īpaši nepārdzīvoju, ja jau tālāk, tad tālāk. Bet es labi saprotu garīgās pasaules likumus: laba ideja agrāk vai vēlāk atradīs cilvēku, kam tā būs vajadzīga.

Ja atgriezīamies pie iedzīvotāju aizsardzības abās pārējās Baltijas valstīs, atkal izrādās, ka kaimiņi mūs apsteiguši. Lietuvā, pēc Jāņa Gulbja teiktā, jau sen pieņemts saudzējošs likums: ja komunālie maksājumi pārsniedz 25% no ģimenes kopējā budžeta, pārsniegumu maksā valsts. Latvijā pagaidām viss ir otrādi.

– Vienmēr atceros situāciju deviņdesmito gadu vidū. Tolaik sievietēm bērna kopšanas pabalsts bija četri lati. Dažām tas bija vienīgais pastāvīgais ienākums. Lietuvā viņas par dzīvokli samaksātu vienu latu un nekad nenonāktu uz ielas, turpretī mūsu māmiņām nācās namu pārvaldei atdot visus četrus latus, un beigu beigās vēl viņas izlika no dzīvokļa kā ļaunprātīgas nemaksātājas, – situāciju kaimiņvalstīs salīdzina Bērnu tiesību aizsardzības centra direktors.

Nepieļaut atkārtoties!

Atcerēties deviņdesmito gadu vidu ir smagi un kauns. Neviens tā īsti pat nesaskatīja uz ielas izliktos cilvēkus, bet runa ir par desmitiem tūkstošu ģimeņu, no kurām daudzās

bija bērni. Dzīvokļa zaudēšanas sekas vecākiem bija briesmīgas: bāriņtiesas speciālistiem gribot negribot vajadzēja atņemt bērnus bez pajumtes palikušajām mātēm un nosūtīt uz bērnunamiem.

– Agrāk Rīgā vispār nebija bērnunamu, – apgalvo Jānis Gulbis, – bet pēc cilvēku izlikšanas no dzīvokļiem tāda iestāde vispirms tika atvērta Ziemeļu rajonā, kur bērnunamam atdeva divus bijušos bērnudārzus, pēc tam Teikā, Pļavniekos un Imantā. Jūs tikai padomāriet, ko mēs te Latvijā esam sadarījuši! Cik daudziem bērniem atņēmuši ģimeni, trūkumā nonākušajiem vecākiem likdami vākties laukā no dzīvokļa, cik daudzus pieaugušos noveduši līdz pašnāvībai, narkomānijai vai alkoholismam.

Bet tas smagais laiks kļuva arī par pavērsiena punktu. Jānis Gulbis, tolaik vienīgais Latvijas Sociāldemokrātiskās strādnieku partijas pārstāvis Rīgas domē, panāca, ka galvaspilsētā izveido Bērnu tiesību aizsardzības centru. Lēmumu par šādas iestādes atvēršanu dažādās komitejās apsprieda veselu gadu. Pēc tam bērnu tiesību aizstāvjiem piešķīra nozēlojamas telpas Hanzas ielā. Tur, kur pašlaik atrodas Jāņa Gulbja kabinets, savulaik bija laboratorija, kurā noteica ceļa seguma kvalitāti.

– Viņi domāja, ka es šajās telpās laužīšu kaklu, bet es nelauzu, – iesmejas direktors. – Visu remontu paveicām par 6 tūkstošiem latu (tai pašā laikā remonts Rīgas bāriņtiesas telpās, kuras bija daudz labākā stāvoklī, izmaksāja 60 tūkstošus latu). Sākumā bija daudz zvanu, rinda stāvēja līdz durvīm. Tagad nekādas rindas pie mums jūs neredzēsiet. Kāpēc? Tāpēc, ka uz mūsu izkārtnes rakstīts, ka apmeklētājus pieņemam katru dienu no rīta līdz vakaram, nevis vienu dienu nedēļā kā citi ierēdņi.

Bieži vien sūdzības vispirms izskata Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centra sešas rajonu komisijas. Bez tam centrs atbalsta jauniešu kustību „Bērns palīdz bērnam”. Nākamie tiesībsargi darbojas 92 Rīgas skolās, aizstāvot klasesbiedrus pret ņirgāšanos, palīdzot viņiem atrast vietu sabiedrībā. Pavisam centrā strādā aptuveni 30 cilvēku, neskaitot brīvprātīgos.

Vecāki parādu un kredītu spīlēs

– Gada sākumā jutām, ka slodze aug. Paziņojumu par bērnu tiesību pārkāpumiem Rīgā kļūst aizvien vairāk, – stāsta Jānis Gulbis. – Un aizvien vairāk ir ar cilvēku komunālajām problēmām saistītu sarežģītu gadījumu. Piemēram, nesen pie mums vērsās triju bērnu tēvs. Deviņdesmitajos gados viņš parāda dēļ zaudēja dzīvokli, bet pēc tam, „treknajos” gados, atrada labu darbu un nolēma nopirkt jaunu mājokli, aizņemoties naudu bankā. Un tad sākās krīze. Darba atkal nav, bet aizņēmums bankai jāatdod, un

«Agrāk Rīgā vispār nebija bērnunamu, – apgalvo Jānis Gulbis, – bet pēc cilvēku izlikšanas no dzīvokļiem tāda iestāde vispirms tika atvērta Ziemeļu rajonā, kur bērnunamam atdeva divus bijušos bērnudārzus, pēc tam Teikā, Pļavniekos un Imantā. Jūs tikai padomāriet, ko mēs te Latvijā esam sadarījuši!»

tam nepieciešami 210 latu mēnesī. Virietis vērsās sociālajā dienestā ar lūgumu piešķirt bērniem skolā un bērnudārzā brīvpusdienas, bet inspektore negaidīti atteica palīdzību: „Jums taču ir bankas kredīts!” Tēvs apjukumā atskrēja pie mums, un pareizi darīja, jo nav neviena likuma, kas domei aizliegtu palīdzēt cilvēkam, kurš bankā ir paņēmis aizdevumu. Es tikos ar Labklājības departamenta juridiskās nodaļas

vadītāja vietnieci un skaidri un gaiši noprasīju: „Kā jūs darbinieki iedrošinās dot sociālajiem dienestiem tādu rīkojumu? Jūs neesat tā vara, kam ir tiesības pieņemt lēmumus. Un nestāstiet cilvēkiem niekus!”

Tā ir tikai viena epizode, Jānim Gulbim jānoskaidro desmitiem tādu. Jautājumus par pabalstu izmaksu viņš var palīdzēt atrisināt, bet daudzas citas ekonomiskās krīzes izraisītas rīdnieku ģimenes problēmas atrisināt nav viņa spēkos.

– Bērnu pasaulē valda savi likumi un ir savi grupējumi – saka direktors. – Pieņemsim, ka vēl vakar zēna vecāki bija turīgi, viņiem bija labs darbs un viņi zēnam deva labu kabatas naudu. Puika pieslēgās turīgo bērnu grupai un nicīgi izturējās pret trūcīgajiem vienaudžiem. Nu vecāki ir zaudējuši darbu, naudas vairs nav. Kas tālāk? Turīgajiem tāds biedrs nav vajadzīgs, viņš ir zaudējis agrāko statusu. Iet pie trūcīgajiem arī bērns nevēlas. Ticiet man, tādi bērni ir ļoti bīstami! Melanholiskā tipa pusaudži sarežģītā situācijā var izdarīt pašnāvību, bet holēriķi problēmas sāk risināt ar dūrēm. Situācijas uzlabošanas pagaidām nesaņaku. Šķiršanās un skandāli, strīdi un kautiņi – tādu gadījumu ar katru dienu ir aizvien vairāk.

Centru gandrīz slēdza

Šķiet, domei vajadzētu novērtēt, cik daudz darba ir Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centram, un visiem iespējamiem līdzekļiem tam palīdzēt. Bet šogad notiek pilnīgi pretējais. Pati centra pastāvēšana ir apdraudēta.

– Vispirms mums, kā jau visiem ierēdņiem, samazināja algu. Mēs piekritām, bet pēc tam uzzinājām, ka dome plāno mūsu budžetu samazināt vēl par 68 procentiem. Tas nozīmē, ka naudas mums pietiktu

līdz aprīlim, pēc tam – likvidācija. Lai saldīnātu rūgto malku, mums paziņoja, ka centrs tiek pievienots Labklājības departamentam, kas ir pilnīgi absurds, jo mēs kontrolējam departamenta darbības, nevis departaments mūsējās!

Nesen Gulbja kunga vietnieks pabija Maskavā, kuru nereti min kā „nepareizas” demokrātijas piemēru, taču izrādās, ka Krievijas galvaspilsētā bērnu tiesību aizsardzība ir organizēta ievērojami labāk nekā Latvijā. Piemēram, tur pilnvarotais bērnu tiesību aizsardzības jautājumos ir pilnīgi neatkarīgs – nav pakļauts nevienai amatpersonai.

– Kad man atnesa projektu, kas paredz centra pievienošanu departamentam, es to parakstīju un reizē papildināju ar komentāriem par likumiem, kurus Rīgas dome, manuprāt, šai gadījumā pārkāpj, – stāsta Jānis Gulbis. – Šķiet, tas iedarbojās uz deputātiem, un lēmums pagaidām ir iesaldēts. Vienlaikus mums piešķīra vēl 100 tūkstošus latu, tātad centra izdevumi 2009. gadā tiek samazināti tikai par 30 procentiem. Nāksies dažus darbiniekus atlaist, bet dzīvosim. Reizē profilakses darbam jauniešu vidē, kuru grasījās pilnībā izbeigt, deputāti tomēr apsolīja 15 tūkstošus latu. Tas gan ir uz pusi mazāk, nekā būtu vajadzīgs.

Tātad Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centra budžets izskatās diezgan atbaidoši. Reizē organizācija baidās zaudēt telpas Ausekļa ielā – baumo, ka tās iekārojuši svarīgi cilvēki. Bet gan bērnu tiesību aizsardzības rajonu komisijas, gan jauniešu kustība, par spīti visam, turpinās darboties. Un tā jau ir neliela uzvara. Pārējais ir atkarīgs no valsts. Lai cik naivi tas būtu, gribētos ticēt, ka tā nepieļaus atkārtotumu drausmīgajai cilvēku izlikšanai no dzīvokļiem, jo būtu taču laiks mācīties no pašu briesmīgajām kļūdām. **K**

LOGI PALĪDZ TAUPĪT

Bet tikai tad, ja tie ielikti ar prātu

Atis Jumikis, firmas *Rehau* tehniskais konsultants

Ar ko sākt mājas siltināšanu – ar sienām vai logu nomainu? Pastāv uzskats, ka jaunu stikla pakešu logu ielikšana ir vienkāršs un ekonomisks paņēmieni, kā saglabāt daļu siltuma. Tā ir, taču atļausos piebilst, ka sadalīt renovāciju trijos posmos nav izdevīgi. Logi un sienas energoefektivitātei vislabāk „strādā” kopā.

Kvalitatīvu logu lomu mājas siltināšanā nav grūti pierādīt ar skaitļiem. Caur veciem koka logiem izplūst 30–40% no tā siltuma, ko kopumā zaudē mūsu mājokļi. Ko darīt – vai mainīt logus? Jā. Bet mainīt ar prātu. Energoefektivitāte jauniem stikla pakešu logiem

mēdz būt dažāda. To raksturo divi galvenie rādītāji. Pirmais – siltumvadītspēja, otrs – spēja laist cauri gaisu.

Par siltumvadītspēju teikšu pavisam īsi: jaunākās paaudzes stikla paketēm tā ir trīs četras reizes zemāka nekā vecajiem logiem. Iedo-

mājieties, cik daudz siltuma varam saglabāt! Kas attiecas uz gaisu, te runa ir par mūsu rāmju hermētiskumu. Aprēķināts, ka caur spraugām daudzus gadus kalpojušajos padomju laika logos katru stundu izplūst līdz 10 kubikmetriem siltā gaisa. Jaunajām stikla paketēm šis rādītājs ir aptuveni 100 reizi zemāks.

Tātad jaunie logi paver iespēju taupīt siltumu un naudu? Jā, pareizi, taču viss ir nedaudz sarežģītāk, nekā šķiet pēc pirmā acu uzmetiena. Iemītniekiem, kas vēlas

ENERGO
EFEKTIVITĀTE

savus dzīvokļus padarīt energoefektīvus, jāiegūst daudz dažādu nianšu.

Latvijā bieži vien nošķir jaunu logu uzstādīšanu un mājas ārējo siltināšanu, bet mūsu kaimiņi Eiropā zina, ka šie darbi jāveic kompleksi. Iemesls pavisam vienkāršs: kamēr māja no ārpusē

nav siltināta, logiem jāatrodas ailes vienā vietā, ja ēka ir aplikta ar siltinātāja kārtu, stikla paketes pareizi „darbosies” tikai ar nosacījumu, ka tās tiek pārvirzītas. Iznāk, ka pēc mājas ārējās renovācijas iedzīvotājiem otrreiz jāmaksā par logu montāžu vai pat jāpasūta jauni logi. Var jau vienkārši ne-

LIETPRATĒJI NO IRBEST

Termogrāfija glābj iedzīvotājus no aukstuma, ugunsgrēkiem un slimībām

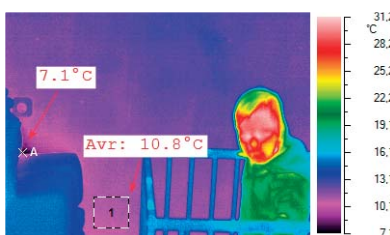
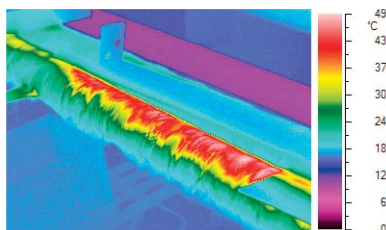
Pēdējā laikā zinātne spērusi lielu soli uz priekšu. Cilvēki ir izdomājuši aparātu, kas pasauli rāda infrasarkanā starojuma formātā. Sarkanā zona – vairāk siltuma, violetā zona – auksts objekts. Jauno aparātu nosauca par termovizoru un sāka izmantot daudzās jomās, sākot no veterinārijas un beidzot ar mūsu visuma starojuma izpēti. Pēc tam termovizorus savā arsenālā ņēma speciālisti, kas pārbauda mūsu mājokļu stāvokli. Jūs droši vien esat redzējuši krāsainus māju attēlus, kuros skaidri redzams, pa kurām spraugām no dzīvokļiem bēg siltums.

Bet Andrejs Nitijevskis, kas vada firmu *Irbest*, kura jau vairāk nekā trīs gadus nodarbojas ar termogrāfiju, uzskata, ka termovizorus var un vajag lietot daudz plašāk. „Aparāts rāda, kādā stāvoklī ir caurules, palīdz atklāt ēku iekšējos celtniecības defektus un glābj mājas no

ugunsgrēkiem,” saka Andrejs. Palūdzām viņu sīkāk pastāstīt, kādu labumu var dot termogrāfiskā apsekošana.

Termovizors redz visu!

– Latvijā termogrāfijas operatora kvalifikāciju nosaka standarts LVS EN 473, bet termogrāfijas izmantošanu celtniecībā – stan-

darts LVS EN 13187:2002 „Ēku termiskā efektivitāte – infrasarkanā starojuma metode”, – stāsta Andrejs Nitijevskis. – Saskaņā ar šo standartu termogrāfija tiek veikta, lai noteiktu tādu ēku defektus kā paaugstināts mitrums, bojāta izolācija, aukstuma tilti, gaisa infiltrācija (vienkāršāk runājot, caurvējš).

Lai strādātu atbilstoši standartam, firma *Irbest* uzņem ne tikai ēku ārējās termogrammas, kā to dara daudzi konkurenti, bet arī ielūkojas telpās. Tādējādi daudzi Andreja Nitijevska klienti gūst atbildes uz vissarežģītākajiem jautājumiem.

– Reiz pie mums vērsās ekskluzīva dzīvokļa iemītnieki, – stāsta

Andrejs. – Telpas ļoti skaistas, bet aukstas. Iedzīvotāji apzinājās, ka paši nespēs atrast siltuma noplūdes cēloņus, tāpēc uzaicināja mūs. Termogramma parādīja, ka aukstuma cēlonis ir celtnieku pieļautā kļūda: viņi bija aizmirsuši sienu fragmentus nosiltināt no iekšpuses un defektu bija pieseģuši ar režģi. Tajās vietās termogrammā bija redzami violeti plankumi. Bez tam izrādījās, ka caur griestiem dzīvoklī iekļūst mitrums. Pie viena pārbaudījām, vai pareizi darbojas grīdu apsilde. Tagad, pamatojoties uz mūsu atzinumiem, dzīvokļa iemītnieki var pasūtīt ekspertīzi un pieprasīt, lai celtnieki izlabo kļūdu, kamēr dzīvoklim nav beidzies garantijas laiks.

Cik vienkārši ir nepieļaut ugunsgrēku

Pēc citu klientu lūguma Andrejs nesēn ielūkojās kādā pagrabā un uzņēma cauruļu termogrammas. Atklājās, ka siltumtrases izolācija no augšpuses ir pamatīgi nodilusi, lai gan ārēji viss izskatījās labākajā kārtībā. Citā gadījumā Andrejs Nitijevskis palīdzēja māju paglābt no ugunsgrēka. Termovizors rādīja, ka kontakti elektrosadales dēlī ir pārkaršuši. Izsauca elektrīki, un izrādījās, ka līdz aizdegšanās brīdim palikušas tikai dažas dienas, ja ne stundas.

pievērst uzmanību šai problēmai, taču tad māja turpinās zaudēt siltumu. Bet varbūt par problēmu var padomāt laikus? Iepriekš to paredzot, cilvēks par savu naudu var nodrošināt lielāku siltuma ekonomijas efektu nākotnē. Esmu pārliecināts, ka labākais risinājums iedzīvotājiem ir un paliek mājas kompleksa renovācija.

Nākamais aspekts. Cilvēks sāk taupīt siltumu, ieliekot hermētisku logu. Taču tad dzīvoklī var paaugstināties mitruma līmenis un līdz ar to pelējuma sēnīšu rašanās draudi. Tāpēc ir svarīgi iepriekš izdomāt, kā jūs vēdināsiet telpas. Var vienkārši atvērt logu un izvēdināt istabas dabiskā ceļā, bet labāk uzreiz pasūtīt jaunajam logam pieplūdes ventilācijas sistēmu, kas maksā tīro sūkumu – aptuveni piecus latos. Ir arī progresīvākas sistēmas, kas nodrošina gaisa cirkulāciju ar siltum-

enerģijas daļēju atgriešanu svaigā gaisa sasildīšanai, taču rēķinieties ar to, ka šādas sistēmas maksā daudz dārgāk.

Tehnoloģijas ļauj mājas siltināt aizvien efektīvāk. Latvijā ir siltināti daudzstāvu nami, kuros iemītnieki ietaupa līdz 50% siltumenerģijas. Bet tā nav robeža. Eiropā aizvien populārāka kļūst pasīvo namu kustība. Tādu mājokļu saimnieki ietaupa nevis 50%, bet gan 90% siltuma. Jā, šai nolūkā viņi izmanto 40 centimetru un biežākus ārējos siltinātājus un īpašus logus, kuri maksā par 30–40% dārgāk nekā parastie. Bet siltumenerģijas ekonomija ir tāda, ka šie izdevumi atmaksājas. Ticu, ka arī Latvijā tā nav tāla nākotne, simt metru attālumā no mūsu robežas, Igaunijas pilsētā Valgā, jau sāka bērnodrāza rekonstrukcija pēc pasīva standarta. **K**

– Ir ļoti svarīgi pārbaudīt elektropiegādes iekārtu stāvokli, – apgalvo Andrejs, zinādam, ka pēdējo desmit mēnešu laikā bojātas instalācijas vai elektroaparātu dēļ ir izcēlušies aptuveni 950 ugunsgrēku.

Mūsu ienaidnieks – pelējums

Un vēl firmas *Irbest* operatori var palīdzēt ģimenēm, kuras netiek galā ar pelējuma sēnītēm uz dzīvokļa iekšienām.

– Pelējums rodas tāpēc, ka sienu un griestu virsmas temperatūra ir pazemināta, ko labi parāda termogramma, – skaidro Andrejs Nitijskis. – Nesen mēs tā palīdzējām kādai jaunai ģimenei. Pēc bērna piedzimšanas ģimene pārcēlās uz jaunu dzīvokli, ko bija izdevies lēti nopirkt. Drīz vien mazulis sāka klepot, viņam parādījās astmas pazīmes. Termovizors parādīja, ka vaina meklējama vienā no ārsienām. Tā nebija siltināta, sienas virsmas temperatūra nepārsniedza 10 grādus. Nav brīnums, ka zem tapetēm radās pelējums, kas bērnam izraisīja veselības traucējumus.

Andrejs uzskata, ka ir ļoti svarīgi noskaidrot pelējuma rašanās cēloni un novērst to, jo šā nelūgtā viesa

sporas ir ārkārtīgi bīstamas. Pelējuma sēnītes pazemina dzīvokļa iemītnieku imunitāti, var izraisīt onkoloģiskās un elpošanas ceļu slimības. Riskam visvairāk ir pakļauti bērni un veci cilvēki. Vēl tikai jāpiebilst, ka ar termovizoru nevar atklāt pašu pelējumu, tas tikai parāda vietas, kur pelējums potenciāli var rasties.

– Daudzi uzskata, ka termogrāfiskā apsekošana ir tikai daļa no energoaudita un tā jāveic tikai tad, ja māju paredzēts renovēt, – saka Andrejs. – Mēs gribam cilvēkiem parādīt, ka termogrāfiju var izmantot dažādiem mērķiem, tostarp nelielu problēmu novēršanai dzīvoklī. Tā palīdz ne tikai taupīt siltumu, bet arī saglabāt veselību.

Tāpat ieteicams māju ar termovizoru pārbaudīt pirms renovācijas un īpaši jau pēc, lai pārliecinātos par siltināšanas rezultātiem un celtnieku darba kvalitāti.

Šobrīd mājas pilnīgu termogrāfisko apsekošanu firmā *Irbest* var pasūtīt par iepazīšanās cenu – 150 līdz 250 latiem (atkarībā no darba apjoma), bet termovizora operatora vizīte atsevišķā dzīvoklī maksā no 50 līdz 70 latiem. Papildu informāciju var iegūt kompānijas mājas lapā www.irbest.lv vai pa tālruni +371 29185110. **K**

SEŠI SOĻI LĪDZ LABAI DZĪVEI

Mārcis Eglītis, *Hipotēku bankas* Mārketinga departamenta segmentu vadītājs

Vai Latvijā mājām ir vajadzīga renovācija? Mēģināsim to kopā noskaidrot. Bet vispirms gribu atgādināt iedzīvotājiem par siltuma ekonomijas galveno aspektu – naudu. Šobrīd mēs ļoti daudz naudas palaižam vējā, un apturēt šo izšķērdību var tikai siltināšana.

Paraudzīsimies uz renovāciju no finansiālā viedokļa. Pieņemsim, ka jums ir māja, ne vairs jauna un ne bez trūkumiem. Siltuma noplūdes tajā ir vērā ņemas, un par tām kādam ir jāmaksā. Maksā parasti dzīvokļa saimnieks. Kas notiek, kad *Rīgas siltums* un citi siltuma piegādātāji paaugstina maksu par saviem pakalpojumiem? Pareizi, cilvēki turpina maksāt par velti izniekotajiem kilovatiem. Šobrīd ir zināms tikai viens paņēmieni, kā izbeigt līdzekļu šķērdēšanu, un šis paņēmieni ir renovācija.

No mājas siltināšanas iedzīvotāji iegūst uzreiz vairākus labumus. Renovācija samazina izdevumus par siltumu un reizē paaugstina dzīvokļa vērtību. Mūsu bankai ir interesanta pieredze. Dzīvokļu buma laikā kāda īpašnieku biedrība pieņēma lēmumu veikt renovāciju, bet viena sieviete sapulcēs pastāvīgi balsoja pret siltināšanu. Viņa, protams, neko nepanāca, renovācija sākās. Pēc dažiem mēnešiem siltināšanas pretiniece pārdeva savu dzīvokli un pārcēlās uz tādu pašu māju kaimiņos. Viņa stāstīja, ka ar pārcelšanos ir labi nopelnījusi. Cilvēki, kas vēlējās pirkt viņas dzīvokli renovētajā mājā, samaksāja lielu naudu (un piedevām vēl uzņēmās dzīvokļa iepriekšējās saimnieces saistības attiecībā uz renovācijas nolūkā ņemto kredītu), un tagad sieviete var dzīvot bez bēdām. Tas nepārprotami liecina, ka dzīvoklis siltinātā mājā maksā daudz dārgāk nekā parasts mājoklis. Bez tam renovācija pagarina mājas mūžu, aizkavē novecošanas procesus un mazinā avāriju risku.

Diemžēl, Latvijā iedzīvotājiem bieži netiek skaidrots, kā tieši nonākt līdz mājokļa renovācijai. Es šo ceļu esmu sadalījis sešos vienkāršos soļos.

Pirmais solis. Iedzīvotājiem likumiskā kārtā jāpieņem lēmums par renovācijas sākšanu. Tiesības pieņemt tādu lēmumu ir tikai mājas dzīvokļu īpašniekiem, un siltināšanu var sākt, ja par to nobalsojis vismaz 51% īpašnieku. Manuprāt, sapulcēties un izlemt, kā uzlabot savu māju, iedzīvotājiem vienmēr ir vissarežģītāk.

Otrais solis. Kaimiņi izrauga pilnvaroto personu, kas kopā ar namu pārvaldes speciālistiem noskaidros mājas vājās vietas un noteiks siltināšanas nolūkā veicamos darbus. Var arī pasūtīt profesionālu energoauditu, kura priekšrocība ir tāda, ka auditori sniedz iedzīvotājiem ne tikai pārskatu par mājas stāvokli, bet arī ieteikumus, kādā secībā veicami siltināšanas darbi.

Trešais solis. Iedzīvotājiem jāizrauga celtnieki un materiāli siltināšanai. Tas ir ļoti atbildīgs lēmums. Diemžēl mūsu banka saskārusies ar gadījumiem, kad celtnieku brigādes ir strādājušas neprofesionāli. Arī materiālus vajag pārbaudīt iespējami rūpīgāk. Reiz gadījās, ka mājai uzlika jaunu jumtu no materiāla, kura kalpošanas laiks bija 10 gadu, bet iedzīvotāji kredītu

Mārcis Eglītis

bija paņēmuši uz 15 gadiem! Tā nedrīkst būt. Jumtam vajag kalpot 30–35 gadus, tikai tādā gadījumā remonta izdevumi atmaksājas.

Bankai, protams, nav tiesību diktēt iedzīvotājiem, kādus materiālus lietot un kādus celtniekus nolīgt, bet mūsu ieteikumi tomēr palīdzēs izvairīties no nepatīkamām kļūdām.

Un, beidzot, **ceturtajā posmā** iedzīvotāji dodas pēc finansējuma. Ir vairāki veidi, kā piesaistīt līdzekļus renovācijai: izveidot mājas uzkrājumu fondu, visiem kaimiņiem pašiem savākt vajadzīgo naudu vai vērsties pēc aizdevuma bankā.

Tāpat nauda ir atrasta, renovācija sākusies, un tas ir **piektais solis** ceļā uz labiekārtotu mājokli. Iemītnieki nedrīkst zaudēt modrību. Viņiem ir svarīgi saprast, ko dara celtnieki, vai viņi pareizi siltina māju. Brigādes pieļautas kļūdas var būt iemesls tam, ka renovācija nedos gaidīto efektu vai radīs mājai jaunas problēmas. Iedzīvotājiem nebūtu lieki siltināšanas laikā nolīgt neatkarīgu speciālistu, kurš uzraudzītu darbu kvalitāti

Un nu pēdējais – **sestais solis**. Cilvēki dzīvo atjaunotā mājā, bauda iegūtās priekšrocības, taupa siltumu un pamazām atdod bankas aizdevumu. Samaksājuši kredītu, viņi pilnā mērā sāks taupīt naudu.

Laikraksta nākamajos numuros Mārcis Eglītis stāstīs, kā dabūt kredītu renovācijai un kādu labumu tas dod. **K**

Hipotēku banka

AR DOMU PAR RĪTDIENU

ŪDENS SKAITĪTĀJI

SIA «SANREMS»

Pārbaude
Apmaiņa
Uzstādīšana

Santehnisks darbi

Kandavas iela 41a. Tāl./Fakss.: 67612523
Tāl.: 67627695; Mob.tāl.: 26327716

NOTEIKUMI PAR DARBĪBAS PROGRAMMAS „INFRASTRUKTŪRA UN PAKALPOJUMI” PAPILDINĀJUMA 3.4.4.1. AKTIVITĀTI „DAUDZDZĪVOKĻU MĀJU SILTUMNOTURĪBAS UZLABOŠANAS PASĀKUMI”

Izdoti saskaņā ar Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likuma 18. panta 10. punktu

Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

1.1. kārtību, kādā īsteno darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma 3.4. prioritātes „Kvalitatīvas vides dzīvei un ekonomiskai aktivitātei nodrošināšana” 3.4.4. pasākuma „Mājokļa energoefektivitāte” 3.4.4.1. aktivitāti „Daudzdzīvokļu māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi” (turpmāk – aktivitāte);

1.2. Eiropas Reģionālās attīstības fonda projektu (turpmāk – projekts) iesniegumu vērtēšanas kritērijus (turpmāk – kritēriji);

1.3. prasības projekta iesniedzējam;

1.4. atbildīgo iestādi un sadarbības iestādi, kompetences sadalījumu starp šīm iestādēm un sadarbības kārtību. [...]

2. Aktivitātes mērķis ir mājokļu energoefektivitātes paaugstināšana daudzdzīvokļu dzīvojamās mājās, lai nodrošinātu dzīvojamā fonda ilgtspēju un energoresursu efektīvu izmantošanu.

3. Aktivitātes mērķa grupa ir daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašnieki.

4. Aktivitātes īstenošanas veids ir atklāta projektu iesniegumu atlase.

5. Aktivitātes īstenošanu nodrošina atbildīgā iestāde un sadarbības iestāde. Atbildīgā iestāde ir Ekonomikas ministrija (turpmāk – atbildīgā iestāde). Sadarbības iestāde ir valsts aģentūra „Būvniecības, enerģētikas un mājokļu valsts aģentūra” (turpmāk – sadarbības iestāde). Sadarbības iestāde ir atbildīgās iestādes funkcionālā pārraudzībā. [...]

6.2.1. sadarbības iestādes izveido projektu iesniegumu vērtēšanas komisiju (turpmāk – komisija), izstrādā un apstiprina komisijas darbības kārtību...

6.2.4. veic projektu iesniegumu atlasi un nodrošina vērtēšanu;

6.2.5. pieņem lēmumu par projekta iesnieguma apstiprināšanu, apstiprināšanu ar nosacījumu vai noraidīšanu un informē par to projekta iesniedzēju;

6.2.6. slēdz līgumu par projekta īstenošanu ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansējuma saņēmēju (turpmāk – finansējuma saņēmējs). [...]

7. Aktivitātes ietvaros projektu līdzfinansē no Eiropas Reģionālās attīstības fonda, valsts budžeta un finansējuma saņēmēja līdzekļiem. **Kopējais aktivitātes ietvaros pieejamais publiskais finansējums (turpmāk – finansējums) ir 16 634 764,16 latu, tajā skaitā Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansējums – 14 139 549,92 latu un valsts budžeta finansējums – 2 495 214,24 latu.**

Projekta iesniedzējam noteiktās prasības

8. Aktivitātes ietvaros projekta iesniedzējs ir daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašnieki. Dzīvokļu īpašnieki projektu iesniedz ar pilnvarotās personas starpniecību, ja tā atbilst šajos noteikumos noteiktajām prasībām. Lēmumu par attiecīgās personas pilnvarošanu pieņem dzīvokļu īpašnieku kopsapulce.

9. Projekta iesniedzēja pilnvarotā persona apliecina, ka pēc projekta īstenošanas turpmāko triju gadu laikā tā katru gadu, ievērojot līgumā par projekta īstenošanu noteiktos termiņus, **sadarbības iestādē iesniegs pārskatu par energoresursu patēriņu** pēc būvdarbu veikšanas attiecīgajā mājā.

10. Uz finansējumu nevar pretendēt, ja:

10.1. projekta iesniedzēja pilnvarotā persona (ja tā ir juridiska persona) ar tiesas lēmumu atzīta par maksātnespējīgu, tai skaitā atrodas sanācijas procesā vai tiesiskās aizsardzības procesā, tā saimnieciskā darbība ir izbeigta vai saskaņā ar komercreģistrā pieejamo informāciju tas atrodas likvidācijas procesā;

10.2. projekta iesniedzēja pilnvarotā persona (ja tā ir juridiska persona) nav samaksājusi nodokļus un citus valsts vai pašvaldību noteiktos obligātos maksājumus pilnā apmērā;

10.3. finansējuma saņēmējs vai tā pilnvarotā persona projekta īstenošanas laikā sadarbības un atbildīgajai iestādei sniedzis nepatiesu informāciju vai tīši maldinājis saistībā ar struktūrfondu līdzfinansēto projektu īstenošanu;

10.4. projekta iesniedzēja pilnvarotās personas (ja tā ir juridiska persona) interesēs fiziska persona ir izdarījis noziedzīgu nodarījumu, kas skāris Latvijas Republikas vai Eiropas Savienības finanšu intereses, un projekta iesniedzēja pilnvarotai personai (ja tā ir juridiska persona) saskaņā ar Krimināllikumu ir piemēroti piespiedu ietekmēšanas līdzekļi;

10.5. projekta iesniedzējs saņemis vai paredz saņemt finansējumu par tām pašām attiecināmajām izmaksām citu aktivitāšu vai individuālā atbalsta projekta ietvaros no vietējiem, reģionālajiem, valsts vai Eiropas Savienības līdzekļiem;

10.6. projekta iesniedzējs vai tā pilnvarotā persona nav ievērojis vai ir pārkāpis šo noteikumu vai citu normatīvo aktu Eiropas Savienības fondu jomā nosacījumus.

11. Daudzdzīvokļu dzīvojamai mājai, par kuru ir iesniegts projekta iesniegums, vismaz piecus gadus pēc projekta īstenošanas nemaina lietošanas veidu vai tā netiek nojaukta.

Atbalstāmās darbības

12. Finansējumu piešķir:

12.1. būvdarbu veikšanai daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašnieku kopīpašumā esošajās daļās, nodrošinot energoaudita pārskatā norādīto energoefektivitātes uzlabošanas pasākumu izpildi;

12.2. projekta dokumentācijas sagatavošanai un projekta būvuzraudzībai un autoruzraudzībai.

13. Finansējuma saņēmējs var uzsākt projekta īstenošanu pēc līguma par projekta īstenošanu noslēgšanas ar sadarbības iestādi, izņemot noteikumu 17.1. apakšpunktā minētās izmaksas, kuras ir attiecināmas pirms līguma par projekta īstenošanu noslēgšanas ar sadarbības iestādi, ja ir veiktas ne ātrāk par 2006. gada 24. oktobri. Ja projekta īstenošana ir uzsākta pirms līguma par projekta īstenošanu noslēgšanas ar sadarbības iestādi, visas projekta izmaksas ir neattiecināmas.

14. Viens projekta iesniegums iekļauj darbus par vienu daudzdzīvokļu

dzīvojamo māju. Aktivitātes ietvaros par vienu daudzdzīvokļu dzīvojamo māju var saņemt finansējumu ne vairāk kā viena projekta iesnieguma ietvaros.

15. Iepirkumu, kas nepieciešams projekta īstenošanai, projekta iesniedzējs veic saskaņā ar normatīvajiem aktiem iepirkuma procedūras jomā.

16. Finansējuma saņēmējs pirms līguma slēgšanas ar iepirkuma procedūrā noteikto uzvarētāju var saskaņot ar sadarbības iestādi iepirkuma procedūras atbilstību normatīvajiem aktiem iepirkuma procedūras jomā. Finansējuma saņēmēja veikto iepirkuma procedūru sadarbības iestāde pārbauda pēc līguma par projekta īstenošanu noslēgšanas.

Attiecināmās un neattiecināmās izmaksas

17. Aktivitātes ietvaros attiecināmas ir šādas izmaksu pozīcijas:

17.1. energoaudita, tehniskās apsekošanas un būvprojekta sagatavošanas izmaksas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, **nepārsniedzot 10 procentus** no projekta attiecināmajām tiešajām izmaksām;

17.2. projekta būvuzraudzības un autoruzraudzības izmaksas, **nepārsniedzot piecus procentus** no projekta attiecināmajām tiešajām izmaksām. Šajā apakšpunktā minēto darbību veikšanai izpildītāju var piesaistīt tikai uz pakalpojuma līguma pamata;

17.3. būvdarbu izmaksas daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašnieku kopīpašumā esošajās daļās:

17.3.1. ēku ārējo norobežojošo konstrukciju būvelementu siltināšana un nomaiņa;

17.3.2. pagraba pārseguma siltināšana;

17.3.3. kāpņu telpas remonts, gadījumā, ja tiek veikti energoefektivitātes darbi kāpņu telpā, nepārsniedzot piecus procentus no projekta attiecināmajām tiešajām izmaksām;

17.3.4. siltumapgādes sistēmas renovācija;

17.3.5. ventilācijas sistēmas renovācija vai rekonstrukcija;

17.3.6. citi renovācijas darbi, kas paaugstina ēkas energoefektivitāti un iekļauti energoauditā kā veicamie pasākumi;

17.3.7. ēkas strukturālo daļu atjaunošana, kas nepieciešama projekta iesniegumā iekļauto ēkas energoefektivitātes pasākumu veikšanai.

17.4. izmaksas, kas saistītas ar informācijas un publicitātes pasākumiem projekta īstenošanā saskaņā ar Eiropas Savienības fondu īstenošanas jomu regulējošajiem normatīvajiem aktiem, **nepārsniedzot vienu procentu** no projekta attiecināmajām tiešajām izmaksām;

17.5. neparedzētie izdevumi noteikumu 17.3. apakšpunktā norādītajā gadījumā, nepārsniedzot piecus procentus no projekta attiecināmajām tiešajām izmaksām.

18. Projekta tiešās attiecināmās izmaksas minētas šo noteikumu 17.1., 17.2. un 17.3. apakšpunktā.

19. Aktivitātes ietvaros neattiecināmas ir šādas izmaksu pozīcijas:

19.1. izmaksas, kas pārsniedz šo noteikumu 17. punktā noteikto attiecināmo izmaksu apmēru;

19.2. zaudējumi, kas skar atsevišķa dzīvokļa īpašumu un rodas saisti-

bā ar projektā iekļautajiem būvdarbiem;

19.3. ēkas strukturālo daļu atjaunošanas izmaksas, izņemot šo noteikumu 17.3.7. apakšpunktā minētos gadījumus;

19.4. teritorijas labiekārtošanas un apzālumošanas izmaksas;

19.5. procentu maksājumi, maksājumi par naudas pārskaitījumiem, komisijas nauda, zaudējumi sakarā ar valūtas maiņu un citi tiešie finansiālie izdevumi;

19.6. nodokļi un nodevu maksājumi; 19.7. soda naudas, līgumsodi, nokavējuma procenti, naudas sodi un tiesvedības izdevumi.

20. Projekta iesniegumā neiekļauj izmaksas, kas nav noteiktas šo noteikumu 17. un 19. punktā.

21. Maksimāli pieļaujamā finansējuma intensitāte ir **50% no kopējām projekta attiecināmajām izmaksām.**

22. Vienam projekta iesniegumam aktivitātes ietvaros maksimāli pieļaujams finansējuma apjoms ir **100 000 latu, nepārsniedzot 35 latus uz vienu dzīvojamās mājas kopējās platības kvadrātmetru.**

23. Projekta iesniegumā minētās aktivitātes **īstenojamās divu gadu laikā pēc līguma noslēgšanas** ar sadarbības iestādi par projekta īstenošanu.

Projektu iesniegumu atlases izsludināšanas un projektu iesniegumu iesniegšanas kārtība

24. Projektu iesniegumu iesniegšanu izsludina vienu reizi par visu aktivitātei pieejamo finansējumu, izsludinot ne mazāk kā četras secīgas projektu iesniegumu atlases kārtas. Šo noteikumu izpratnē projektu iesniegumu atlases kārtā ir viens mēnesis. Projekta iesniegumus, kas iesniegti atlases kārtā vērtē un savstarpēji salīdzina attiecīgās kārtas ietvaros. Ja kādā no projektu iesniegumu atlases kārtām netiek noslēgti līgumi par visu atlases kārtā pieejamo finansējumu, sadarbības iestāde pēc pēdējās iepriekš izsludinātās projektu iesniegumu atlases kārtas izsludina jaunas projektu iesniegumu atlases kārtas par atlikušo finansējumu.

25. Vienā projektu iesniegumu atlases kārtā pieejamais finansējums ir: 25.1. **pirmajā kārtā – 4 000 000 latu;** 25.2. **otrajā kārtā – 4 000 000 latu;** 25.3. **trešajā kārtā – 4 000 000 latu;** 25.4. **ceturtajā kārtā – 4 634 764,16 latu.**

26. Paziņojumu par projektu iesniegumu iesniegšanu, iesniegšanas pārtraukšanu vai izbeigšanu sadarbības iestāde, saskaņojot ar atbildīgo iestādi, izsludina:

26.1. laikrakstā «Latvijas Vēstnesis»;

26.2. sadarbības iestādes mājas lapā internetā (<http://esfondi.bema.gov.lv/>).

27. Paziņojumu par projektu iesniegumu iesniegšanu izsludina vismaz mēnesi pirms projekta iesniegumu iesniegšanas uzsākšanas, norādot kopējo pieejamo finansējumu, katrā projektu iesniegumu atlases kārtā pieejamo finansējumu, projektu iesniegumu iesniegšanas sākuma un beigu termiņu. Paziņojumā minētā informācija ir saistoša projekta iesniedzējam, sadarbības iestādei, atbildīgajai iestādei un vadošajai iestādei.

28. Lai pieteiktos finansējuma saņemšanai, projekta iesniedzējs sadarbības iestādē iesniedz projekta iesniegumu:

28.1. aizpildītu projekta iesnieguma veidlapu;

28.2. papildus iesniedzamos dokumentus:

28.2.1. dzīvokļu īpašnieku kopsapulces protokolu vai protokolus, kurā: 28.2.1.1. ierakstīts lēmums veikt daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas renovāciju. Lēmumu pieņem atbilstoši normatīvo aktu prasībām, kas attiecas uz dzīvokļu īpašumu;

28.2.1.2. norādītas veicamo renovācijas darbu izmaksas;

28.2.1.3. norādīta pilnvarotā persona, kas ir tiesīga iesniegt projekta iesniegumu, kā arī veikt citas ar finansējuma saņemšanu saistītās darbības;

28.2.2. noslēgtā pilnvarojuma līguma kopiju;

28.2.3. dzīvojamās mājas nodošanas un pieņemšanas aktu par dzīvojamās mājas pārvaldīšanas tiesību nodošanu dzīvokļu īpašnieku sabiedrībai vai ar dzīvokļu īpašnieku savstarpēju līgumu pilnvarotai personai, ja dzīvojamā māja privatizēta saskaņā ar likumu „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju”;

28.2.4. dzīvojamās mājas pārvaldnieka izsniegtu izziņu, kurā norādīti aprēķinātie maksājumi par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu iepriekšējo 12 kalendāro mēnešu periodā, ja tie sniegti ar pārvaldnieka starpniecību, samaksātie maksājumi un dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašnieku parādsaistības. Parādsaistības aprēķina kā starpību starp aprēķinātiem un visu dzīvokļu īpašnieku samaksātiem maksājumiem par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu iepriekšējo 12 kalendāro mēnešu periodā, ja tie sniegti ar pārvaldnieka starpniecību (parādsaistības rēķina atbilstoši normatīvajiem aktiem par dzīvokļa īpašumu). Izziņa nedrīkst būt vecāka par 60 kalendārām dienām;

28.2.5. būves inventarizācijas lietas kopiju;

28.2.6. dzīvojamās mājas energoaudita pārskata, kas veikts saskaņā ar normatīvajiem aktiem ēku energoefektivitātes aprēķina jomā un šo noteikumu 3. pielikumu, kopiju;

28.2.7. būvvaldē saskaņota būvprojekta tehniskā projekta stadijā par visiem projekta ietvaros plānotajiem būvdarbiem kopiju vai būvvaldē saskaņotas apliecinājuma kartes par projektā veicamajiem darbiem kopiju vienkāršotas renovācijas gadījumā;

28.2.8. būves tehniskās apsekošanas atzinuma kopiju. Atzinumā jābūt aizpildītām sadaļām par būves daļām, inženiertīkliem un iekārtām, kurās tiek veikti būvdarbi iesniegtā projekta iesnieguma ietvaros;

28.2.9. izziņu no kredītiestādes par kredīta piešķiršanu (ieteicamā forma norādīta šo noteikumu 4. pielikumā) (ja attiecināms) un izziņu no kredītiestādes par konta atlikumu – daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas remontdarbu uzkrājuma fondu (ieteicamā forma norādīta šo noteikumu 5. pielikumā) (ja attiecināms). Izziņas ir jāiesniedz par summu, kas nav mazāka kā kopējās plānotās projekta izmaksas. Izziņa no kredītiestādes par kredīta piešķiršanu

PROJEKTU IESNIEGUMU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

nedrīkst būt vecāka par 30 kalendārām dienām;

28.2.10. Valsts ieņēmumu dienesta izziņu par projekta iesniedzēja pilnvarotās personas nodokļu parādu neesamību (izsniegta ne agrāk kā 30 kalendāra dienas pirms projekta iesnieguma iesniegšanas) vai projekta iesniedzēja pilnvarotās personas piekrišanas vēstuli (6. pielikums) (ja projekta iesniedzēja pilnvarotā persona ir juridiska persona).

29. Ja papildus iesniedzamie dokumenti nav latviešu valodā, dokumentiem pievieno apliecinātu dokumentu tulkojumu latviešu valodā saskaņā ar normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā apliecināmi dokumentu tulkojumi valsts valodā. [...]

50. Finansējuma saņēmēja pienākums ir 30 darbdienu laikā no lēmuma par projekta iesniegumu apstiprināšanu vai no sadarbības iestādes atzinuma par to, ka lēmumā ietvertie nosacījumi ir izpildīti, parakstīšanas brīža parakstīt līgumu par projekta īstenošanu.

Projekta īstenošanas un finansējuma saņemšanas nosacījumi

51. Finansējuma saņēmējam pieejamie finansējuma maksājuma veidi:

51.1. starpposma maksājums, ko piešķir, pamatojoties uz veiktajiem attiecināmajiem izdevumiem ne biežāk kā vienu reizi sešos mēnešos;

51.2. noslēguma maksājums, ko piešķir pēc projekta īstenošanas, pamatojoties uz veiktajiem attiecināmajiem izdevumiem. [...]

53. Sadarbības iestādei ir tiesības proporcionāli samazināt finansējuma summu šādos gadījumos:

53.1. ja faktiskais finanšu līdzekļu izlietojums ir mazāks, nekā paredzēts projekta iesniegumā;

53.2. ja nav īstenota kāda no līgumā par projekta īstenošanu paredzētajām darbībām, bet tiek sasniegts projekta mērķis;

53.3. ja nav iesniegti finanšu līdzekļu izlietojuma apliecinātie dokumenti;

53.4. ja līdzekļu izlietojums nav samērīgs un pamatots;

53.5. ja iepirkums nav veikts atbilstoši normatīvo aktu iepirkuma jomā prasībām.

54. Sadarbības iestādei ir tiesības starpposma vai noslēguma projekta progresu pārskata izvērtēšanas laikā, kā arī pēc maksājuma veikšanas pieprasīt no finansējuma saņēmēja papildu informāciju, kas saistīta ar starpposma un noslēguma pārskata vērtēšanu.

55. Sadarbības iestādei ir tiesības starpposma un noslēguma projekta progresu pārskata vērtēšanas laikā pieaicināt ekspertu, lai pārbaudītu, vai projekta izmaksu tāmē norādītās attiecināmās izmaksas ir samērīgas un ekonomiski pamatotas.

56. Maksājumus veic bezskaidras naudas norēķinu veidā uz atsevišķu projekta īstenošanai atvērtu finansējuma saņēmēja bankas kontu, kurš norādīts līgumā par projekta īstenošanu.

57. Starpposma un noslēguma maksājumu veic pēc attiecīgā projekta posma pabeigšanas.

58. Projekta noslēguma pārskatu iesniedz sadarbības iestādē 15 darbdienu laikā pēc projekta īstenošanas pabeigšanas, bet ne vēlāk par 2015. gada 1. jūliju.

59. Sadarbības iestāde finansējuma saņēmējam izmaksājamo finansējuma apjomu nosaka, pamatojoties uz projekta attiecināmo izmaksu tāmē un iesniegtajiem izdevumiem apliecinotajiem dokumentiem, kas izstrādāti un noformēti, ievērojot normatīvo aktu prasības par maksājumu un darījumu dokumentiem. **K**

1. KVALITĀTES KRITĒRIJI		Vērtēšanas sistēma	Minimālais punktu skaits atsevišķam kritērijam vai vairākiem kritērijiem*
		Punktu skaits	Min – 20 punkti (visu kritēriju kopsumma)
1.	Dzīvojamās mājas energoefektivitātes paaugstināšanas darbu īstenošanas rezultātā iegūtais siltumenerģijas ietaupījums (megavatstundas/gadā) pret projekta attiecināmajām izmaksām (tūkstošos latu):	0–75	(Min – 11)
1.1.	Mazāks par 1	0	
1.2.	No 1 līdz 1,49	11	
1.3.	No 1,5 līdz 1,99	22	
1.4.	No 2 līdz 2,49	33	
1.5.	No 2,5 līdz 2,99	44	
1.6.	No 3 līdz 3,49	55	
1.7.	No 3,5 līdz 3,99	66	
1.8.	4 un vairāk	75	
2.	Dzīvokļu skaits daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā:	0–15	(Min – 0)
2.1.	Mazāks par 10	0	
2.2.	No 10 līdz 24	3	
2.3.	No 25 līdz 49	6	
2.4.	No 50 līdz 74	9	
2.5.	No 75 līdz 99	12	
2.6.	100 un vairāk	15	
KRITĒRIJI PAR HORIZONTĀLĀM PRIORITĀTĒM		Vērtēšanas sistēma	
		Punktu skaits	
3.	Projekta īstenošanas vietas (pašvaldības) teritorijas attīstības indekss projektu iesniegumu atlasē kārtas noslēgšanas dienā ir:	0–10	(Min – 0)
3.1.	lielāks par 0	0	
3.2.	no 0 līdz -0,499	3	
3.3.	no -0,500 līdz -0,899	6	
3.4.	no -0,900 un mazāk	10	
2. ATBILSTĪBAS KRITĒRIJI		Vērtēšanas sistēma	
		Jā/ Nē	
4.	Aktivitātes ietvaros finansētie pasākumi nodrošina energoefektivitātes paaugstināšanu, tādējādi veicinot horizontālās prioritātes "Ilgtspējīga attīstība" ieviešanu		N
5.	Projekta aktivitātes atbilst Ministru kabineta noteikumos par aktivitātes īstenošanu noteiktajām atbalstāmajām darbībām		N
6.	Projekta izmaksu veidi un apjoms atbilst Ministru kabineta noteikumos par aktivitātes īstenošanu noteiktajam apmēram		P
7.	Izdevumi ir ekonomiski pamatoti un nepieciešami projekta īstenošanai un nodrošina fiziski izmērāmu rezultātu rašanos		P
8.	Pieprasītais finansējuma apmērs ir aprēķināts aritmētiski pareizi un atbilst Ministru kabineta noteikumos par aktivitātes īstenošanu noteiktajam apmēram		P
9.	Projekta izmaksu un finansēšanas avotu sadalījuma aprēķins ir veikts aritmētiski pareizi		P
10.	Daudzdzīvokļu dzīvojamai mājai ir veikts energoaudits un projekta iesniegumam ir pievienots energoaudita pārskats saskaņā ar Ministru kabineta noteikumos par aktivitātes īstenošanu noteiktajām prasībām		N
11.	Projekta iesniegumam ir pievienots būvvaldē saskaņots būvprojekts tehniskā projekta stadijā par projektā veicamajiem darbiem vai būvvaldē saskaņota apliecinājuma karte par projektā veicamajiem darbiem vienkāršotās renovācijas gadījumā		N
12.	Daudzdzīvokļu dzīvojamai mājai siltumenerģijas ietaupījums pēc renovācijas īstenošanas ir ne mazāk kā 20% gadā no standartizētā kopējā siltumenerģijas patēriņa		N
13.	Projekta iesniedzējs ir apņēmis nodrošināt finansējumu no saviem līdzekļiem projekta izmaksu pieauguma gadījumā		P
14.	Projekts netiek un nav ticis finansēts vai līdzfinansēts no citiem Eiropas Savienības finanšu avotiem, kā arī valsts un pašvaldību budžeta līdzekļiem, kā arī projekta ietvaros plānotās darbības nepārkāpjās ar darbībām, kas tiek finansētas citu Eiropas Savienības fondu aktivitāšu un citu finanšu instrumentu ietvaros		P
2.2. PROJEKTA IESNIEDZĒJA ATBILSTĪBAS KRITĒRIJI		Vērtēšanas sistēma	
		Jā/ Nē	
15.	Projekta iesniedzējs ir daudzdzīvokļu mājas dzīvokļu īpašnieki. Dzīvokļa īpašnieki projektu var iesniegt ar pilnvarotās personas starpniecību, ja tas atbilst Ministru kabineta noteikumos par aktivitātes īstenošanu noteiktajām prasībām		N
16.	Daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā, kurā veiks siltumnoturības uzlabošanas pasākumus aktivitātes ietvaros, ir nodota ekspluatācijā no 1944. līdz 1993.gadam (ieskaitot)		N
17.	Daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā ir sadalīta dzīvokļu īpašumos un vienam īpašniekam pieder ne vairāk kā 20% no kopējā dzīvokļu īpašumu skaita		N
18.	Daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašnieku parādsaistības nepārsniedz 15%. Parādsaistības aprēķina kā starpību starp aprēķinātiem un visu dzīvokļu īpašnieku samaksātiem maksājumiem par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu iepriekšējo 12 kalendāro mēnešu periodā (parādsaistības rēķina atbilstoši normatīvajiem aktiem par dzīvokļa īpašumu)		N
19.	Daudzdzīvokļu dzīvojamajā mājā esošo neapdzīvojamo telpu platība nepārsniedz 25% no dzīvojamās mājas kopējās platības		N
20.	Projekta īstenošanas vietā (pašvaldībā) tā gada sākumā, kad tiek noslēgta projektu iesniegumu atlasē kārtā, ir vismaz 2000 iedzīvotāju		N
3. ADMINISTRATĪVIE KRITĒRIJI		Vērtēšanas sistēma	
		Jā/ Nē	
21.	Projekta iesniegumā lietotā naudas vienība ir lats		P
22.	Projekta iesnieguma oriģinālam vai normatīvajos aktos noteiktā kārtībā apliecinātā tā kopijai ir dokumenta juridiskais spēks		P
23.	Projekta iesnieguma veidlapa ir pilnībā aizpildīta		P
24.	Projekta iesniegums ir sagatavots atbilstoši projekta iesnieguma veidlapai, ir pievienoti visi papildus iesniedzamie dokumenti, un tie ir noformēti atbilstoši normatīvajiem aktiem dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas jomā		P
25.	Projekta iesniegumā nav neatrunātu labojumu – dzēsumu, aizkrāsojumu, svītrojumu vai papildinājumu (ja tas iesniegts papīra formātā)		P
26.	Projekta īstenošanas ilgums nepārsniedz Ministru kabineta noteikumos par aktivitātes īstenošanu noteikto laika periodu		P
27.	Projekta iesniegums ir sagatavots latviešu valodā		P
28.	Projekta iesniegums ir sagatavots datorrakstā		P
29.	Projekta iesniegums ir iesniegts noteiktajā termiņā		N
30.	Projekta iesniegums ir iesniegts divos eksemplāros – 1 oriģināls un 1 kopija (ja tas iesniegts papīra formātā)		P
4. FINANSĒJUMA PIEŠĶIRŠANAS KRITĒRIJI		Vērtēšanas sistēma	
		Jā/ Nē	
31.	Ja projekta iesniegums atbilst 4., 5., 10., 11., 12., 15., 16., 17., 18., 19., 20., un 29. vērtēšanas kritērijiem, kā arī 1. vērtēšanas kritērijā ir saņemti vismaz 11 punktus un kopā vismaz 20 punktus, vērtējot pēc 1., 2. un 3. kvalitātes vērtēšanas kritērija, tad sarindo projektu iesniegumus prioritārā secībā, sākot ar visvairāk punktus ieguvušo projekta iesniegumu, un projekta iesniegumam pietiek izsludinātās projektu iesniegumu iesniegšanas kārtas ietvaros pieejamais finansējums		N

* Negatīva vērtējuma gadījumā projekta iesniegumu noraida (apzīmējums – N). Negatīvā vērtējuma gadījumā var pieņemt lēmumu par projekta apstiprināšanu ar nosacījumu (ja projekta iesniedzējs nodrošina atbilstību kritērijiem, lēmumā noteiktajā termiņā) (apzīmējums – P).

KĀ ATBRĪVOTIES NO LIEKIEM KRĀMIEM?

Origināli paņēmieni,
kā paplašināt savu dzīves telpu

Kas ir krāmi? Nu īsti filozofisks jautājums! Arī atbilde ir filozofiska: ja esi sapratis, ka ir lieki krāmi, uzskati, ka esi ticis no tiem vaļā... Jebkurai dzīvai radībai, vai tas būtu kukainis, putns vai cilvēks, piemīt tieksme vilkt savā alā un saglabāt visdažādākās lietas, kam alas iemītņieka skatījumā ir vērtība. Beigu beigās vairākumam cilvēku viņu alas jeb dzīvokļi ir piebāzti ar milzīgu daudzumu priekšmetu, kuru vērtība tiek apšaubīta tikai tad, kad notiek mājokļa generāltīršana.

Ir pilnīgi bezcerīgi mēģināt noteikt, vai viens vai otrs priekšmets pieskaitāms krāmiem. Vienam sažuvi tējas biezumi ir grūži, otram – vērtīgs mēslojums puķēm. Lielākajai daļai sieviešu sauja vecu sarūsējušu skrūvīšu, ko vīrs diez no kurienes atstiepis, pavisam noteikti ir krāmi, bet vīram tās ir visistākie dārgumi, ko nevienā veikalā pat tagadējos laikos nevar nopirkt.

Katrā mājā ir lietas, ko lieto reti, un ir lietas, kuras nekad nebūs vajadzīgas. Tās gluži vienkārši stāv kaut kur saliktas, reizēm silda sirdi, reizēm vairs pat nesilda. Varam ieviest krāmu radikālu definīciju: krāmi ir lietas, kas nekad netiek lietotas un nesilda sirdi, tikai aizņem vietu un rada vēlēšanos noslēpt kur tālāk un aizmirst uz visiem laikiem.

Tātad krāmu definīcija mums ir, tagad mēģināsim visu salikt pa plauktiem. Jebkuras lietas pārvēršanās par krāmu ir sarežģīts un noslēpumains process. Piemēram, jums skapī glabājas no modes izgājis laba auduma mētelis, krekliņi un rūpuliši, kuros kādreiz gērbāt savus nu jau pieaugušos bērnus. Izmet žēl, varbūt vēl noderēs, un tā šīs mantas aizceļo uz antresolu, lai sagaidītu mazbērnus un mazmazbērnus. Kaut kur zemapziņā mājā doma, ka mazbērni un vēl jo vairāk mazmazbērni nekad to veco drēbi neuzvilks, bet

tās vēl taču tik laba, ka roka neceļas mest ārā.

Cita situācija... Jums iepatikusies kāda interesanta lietiņa, piemēram, oriģināla konfekšu kārba, neparastas (vai pat parastas) formas kafijas kārba, nez kāda gada sienas kalendārs ar satricošām bildēm un tā tālāk un tā joprojām. Iespēja, ka šīs būtībā nevajadzīgas lietas jums kādreiz kļūs vajadzīgas, faktiski līdzinās nullei, bet tās ir tik simpātiskas, ka laukā izmest nav iespējams.

Gadās arī liela izmēra krāmi – vecs, no laba koka taisīts ļoti bēdīga izskata skapis vai kumode. Tas pārdzīvos gan jūs, gan jūsu mazbērnus, bet jau jūsu vecmāmiņa uz to nespēja paskatīties bez asarām. Krāmi – tās var būt labas, bet jums absolūti nevajadzīgas vai bezcerīgi novecojušas lietas. Tās krājas un krājas, pildot skapjus, antresolus un pieliekamos, pārklājas ar putekļiem un aizpilda jūsu dzīves telpu. No tā visa ir jātiek vaļā, un jo ātrāk, jo labāk. Cīņa ar krāmiem būtībā aprobežojas ar divām darbībām. Pirmā – vajag saprast, ka krāms patiešām ir krāms. Otrā – vajag sevī atrast spēkus izmest to no mājas.

Piedāvājam dažus oriģinālus paņēmienus, kā tikt vaļā no liekiem krāmiem.

■ Iedomājieties, ka jums būs jāpārceļas, un, kad kārtējo reizi plānojat dzīvokļa uzkopšanu, domās pārcilājiet savas bagātības un uzdodiet sev jautājumu, vai ņemtu to vai citu lietu līdzi, pārceļoties uz jauno dzīvokli. Ja lieta nebūs vajadzīga jaunajā dzīvoklī, tad kāpēc vispār to glabāt?

■ Gribat tikt vaļā no krāmiem un gūt no tā baudu – pārdodiet kaut ko nevajadzīgu. Iedomājieties, ka jums nav nemaz naudas un esat spiesti pārdot kādas mantas. Ko jūs pārdotu vispirmām kārtām? Nu tad pārdodiet ar' un par iegūto naudu nopērciet kaut ko patiešām vajadzīgu!

■ Iedomājieties skaitli no 20 līdz 40 (piemēram, 25). Un tagad paņemiet atkritumu maisu, sameklējiet 25 jums nevajadzīgas lietas un nekavējoties tieciet no tām vaļā. Kam vispirmām kārtām pievērst uzmanību? Vecām avīzēm un žurnāliem, vecām baterijām, salauztām pildspalvām, tukšām kārbām, saplēstām zeķēm, zālēm, kuru lietošanas laiks ir beidzies, utt. Apņemieties vismaz pēc vienas dienas atkārtot tādu pašu operāciju.

■ Paskatieties uz savām mantām un par katru no tām atsevišķi uzdodiet sev šādus jautājumus: vai man patīk šī lieta? Vai tā man ir bijusi vajadzīga pēdējā gada laikā? Vai man ir otra tieši tāda pati lieta, tikai labāka? Vai man ir vajadzīgas divas vienādas lietas? Vai es mīlu šo lietu tāpēc, ka tā raisa patīkamas atmiņas

un izjūtas? Vai varbūt tā liek man justies vainīgai un sarūgtina, kad es to redzu?

Atbrīvojiet istabu no visa, kas jums neliek pasmaidīt.

■ Ierīkojiet „čūsku midzeni”. Tā kā pilnībā no krāmiem nav iespējams atbrīvoties, ķersimies pie viltības. Piemēram, atvēlēsim „čūsku midzenim” nelielu skapīti un turpmāk visus liekos krāmus liksim tikai tajā. Agrāk vai vēlāk skapītis būs pilns, un tad variantu vairs nebūs – kaut ko vajadzēs izmest. Tikai viens nosacījums – tāds „čūsku midzenis” mājā var būt tikai viens.

■ Iegādājieties grozu, tas palīdzēs jums ērti atbrīvoties no dažādiem sīkumiem. Lieciet tajā visu, kas catur īsti neatrodas vieta; visu, kas, jūsuprāt, kādreiz vēl var noderēt, tikai pagaidām nezināt, kur un kā. Lai katram gadījumam tur paglabājas! Reizi nedēļā, nu vismaz reizi mēnesī visu groza saturu bez žēlastības izmetiet. Patiešām vajadzīgas lietas līdz tam laikam no groza jau būs izņemtas, bet viss pārējais ir lieki krāmi.

■ Izšķirojam papīrus, dokumentus, fotogrāfijas. Iedomājieties, ka mape ar šīm lietām ir nevis mape ar „vajadzīgiem dokumentiem”, bet gan cietais disks, kuru steidzami nepieciešams pārformatēt. Viss vērtīgais ir jāglāb, pārējais tiks iznīcināts. Glābiet to, kam jums pietiek spēka un vēlēšanās. Tās patiešām būs vērtīgas lietas, bet visu pārējo vairs nebūs žēl izmest.

Akciju sabiedrība
**RĪGAS NAMU
APSAIMNIEKOTĀJS**

**Apsaimniekojam mājas,
kurām ir biedrības
vai pilnvarotās personas!**

Rīga, Nometņu iela 9-7, tālrunis 67893079, info@asrna.lv